

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۱/۱۹

سؤالات آزمون دفترچه شماره (۱) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤال: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	عنوان	تعداد سؤال	مدت پاسخگویی	تعداد سؤال	مدت پاسخگویی
۱	ریاضیات	۱۰	۱۰ دقیقه	۱	۱۰ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۰ دقیقه	۱۱	۲۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۱۰ دقیقه	۲۱	۳۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۱۰ دقیقه	۳۱	۴۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۱۰ دقیقه	۴۱	۵۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۱۰ دقیقه	۵۱	۶۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۱۰ دقیقه	۶۱	۷۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۱۰ دقیقه	۷۱	۸۰ دقیقه

ریاضیات

- ۱- اگر رابطه $\{(7, 2a+b), (\sqrt{169}, a-b), (\sqrt[3]{343}, 8), (13, 1), (11, 2a+2b)\}$ تابع باشد، حاصل $a^3 - 2ab + b^3$ کدام است؟
 ۲۳ (۱) ۲۵ (۲) ۲۷ (۳) ۲۹ (۴)
- ۲- توابع $f(x) = x^2 + 6x$ و $g(x) = \sqrt{2x+4}$ مفروض هستند. اگر $g(126) = f(b)$ ، مقدار $3^b - b^3$ کدام است؟ (b را یک عدد مثبت در نظر بگیرید).
 ۲ (۱) ۱ (۲) ۴ (۳) ۳ (۴)
- ۳- اگر تابع $f(x) = \frac{3x+1}{x-3}$ با برد $\{8, 13, \frac{14}{3}\}$ مفروض باشد، حاصل جمع اعضای دامنه آن کدام است؟
 ۱۸ (۱) ۲۰ (۲) ۲۲ (۳) ۲۴ (۴)
- ۴- در تابع خطی $f(x)$ می‌دانیم $f(4) = 17$ و $f(10) = 47$ ، مقدار تابع در نقطه $x = 1$ چقدر است؟
 ۴ (۱) ۳ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴)
- ۵- رابطه درجه دما برحسب سانتی‌گراد و فارنهایت به صورت $F = \frac{9}{5}C + 32$ است. در چه دمایی برحسب سانتی‌گراد دمای جسم برحسب فارنهایت دو برابر دمای جسم برحسب سانتی‌گراد است؟
 ۲۲۰ (۱) ۲۰۰ (۲) ۱۸۰ (۳) ۱۶۰ (۴)
- ۶- در تابع $f(x)$ می‌دانیم $f(x) = f(1)x^2 + f(2)x + 3$ ، مقدار $f(3)$ کدام است؟
 -۴ (۱) ۴ (۲) -۶ (۳) ۶ (۴)
- ۷- برای تابع خطی $f(x) = ax + b$ می‌دانیم $f(3) = 13$ و نمودار تابع $f(x)$ از رأس نمودار تابع $g(x) = x^2 - 10x + 46$ عبور می‌کند. حاصل $a^2 + b^2 + ab$ کدام است؟
 ۱۹ (۱) ۲۱ (۲) ۲۳ (۳) ۲۵ (۴)
- ۸- دو سهمی به معادلات $y = x^2 - 8x + 10$ و $y = -x^2 + 4x - 8$ در نقطه (m, n) با هم برخورد می‌کنند. حاصل $m^2 + n^2$ چقدر است؟
 ۵۱ (۱) ۳۴ (۲) ۴۳ (۳) ۱۵ (۴)
- ۹- محیط مستطیلی ۲۰ واحد است. حداکثر مساحت آن کدام است؟
 ۳۰ (۱) ۲۵ (۲) ۲۰ (۳) ۲۵ (۴)
- ۱۰- درآمد یک کارخانه کفش‌سازی به ازای فروش x واحد کفش از رابطه $f(x) = -x^2 + 80x$ به‌دست می‌آید. اگر هزینه ساخت x کفش برابر $20x + 30$ باشد، حداکثر سود این کارخانه با فروش چند کفش به‌دست می‌آید؟ این مقدار سود چقدر است؟
 ۸۷۰ و ۳۰ (۱) ۷۸۰ و ۳۰ (۲) ۸۷۰ و ۲۰ (۳) ۷۸۰ و ۲۰ (۴)

۱۱- در کدام گزینه به درستی به سؤالات زیر پاسخ داده شده است؟

- (الف) در سال ۱۷۰۱ انگلستان اقدام به تصویب قانونی در مجلس کرد، این قانون به چه منظوری وضع شد؟
 (ب) در چه دوره‌ای، کارگران و تولیدکنندگان، کنگره آمریکا را متقاعد کردند که تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش دهد؟
 (ج) کدام اصل، موجبات تخصص و تقسیم کار مردم را فراهم می‌آورد و موجب می‌شود کشورها با توجه به برتری خود در کشورشان، بر تولید یک یا چند کالا متمرکز شوند؟
 (۱) الف: تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود ب: بعد از جنگ جهانی دوم ج: اصل مزیت نسبی
 (۲) الف: حمایت از صنعت منسوجات داخلی ب: بین دو جنگ جهانی ج: اصل مزیت نسبی
 (۳) الف: تقویت و حمایت از صنایع داخلی خود ب: بین دو جنگ جهانی ج: اصل مزیت مطلق
 (۴) الف: حمایت از صنعت منسوجات داخلی ب: بعد از جنگ جهانی دوم ج: اصل مزیت مطلق
 ۱۲- به ترتیب کدام یک از موارد، عامل «روی آوردن کشورها به تجارت بین‌الملل» و «تأکید اقتصاددانان به اهمیت استقلال اقتصادی و عدم وابستگی به خارج در تولید و تأمین نیازهای اساسی خود» نیست؟

- (۱) یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها - جنگ‌های میان کشورها
 (۲) وجود هزینه‌های سنگین صادرات و واردات یک کالا - رقابت‌های اقتصادی و تجاری
 (۳) یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری - تحریم‌های اقتصادی
 (۴) تفاوت‌های اقلیمی و آب و هوایی - رفتار خودخواهانه برخی کشورها
 ۱۳- اگر دو کشور عراق و ارمنستان به یک اندازه از نیروی کار، سرمایه و دانش فنی برخوردار باشند و هر کدام گوشت قرمز و شکر تولید کنند، در صورت مساوی در نظر گرفتن سایر شرایط، اگر قیمت تولید آن‌ها به شرح زیر باشد، کدام گزینه درباره این دو کشور صحیح است؟
 «هر دو کشور اگر همه عوامل تولیدشان را با اشتغال کامل برای تولید شکر به کار بگیرند، هر کیلو شکر در عراق به قیمت ۳۵۰ واحد و در ارمنستان، به قیمت ۲۲۰ واحد تولید می‌شود.
 هر دو کشور اگر همه عوامل تولیدشان را با اشتغال کامل برای تولید گوشت قرمز به کار بگیرند، هر کیلو گوشت قرمز در عراق، به قیمت ۱۹۰ واحد و در ارمنستان، به قیمت ۲۶۰ واحد تولید می‌شود.»
 (۱) عراق در تولید گوشت قرمز مزیت مطلق دارد.
 (۲) ارمنستان در تولید گوشت قرمز و عراق در تولید شکر مزیت مطلق دارند.
 (۳) ارمنستان در تولید گوشت قرمز مزیت نسبی دارد.
 (۴) عراق در تولید شکر مزیت نسبی دارد.

۱۴- در کدام گزینه به درستی به سؤالات زیر پاسخ داده شده است؟

- (الف) در امضای پیمان‌های اقتصادی، نمایندگان کشورها بیشتر چه موضوعی را مد نظر قرار می‌دهند؟
 (ب) پیمان به معنای شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌ها بود.
 (ج) سازمان‌های بین‌المللی در چه قرن‌ی و از چه پیمان‌هایی شکل گرفتند؟
 (۱) الف: حفظ منافع ملی ب: نفتا ج: بیستم - تجاری
 (۲) الف: حفظ منابع طبیعی ب: گات ج: نوزدهم - صلح‌آمیز
 (۳) الف: گسترش مسائل حقوق بشری ب: گات ج: بیستم - اقتصادی
 (۴) الف: عدم وابستگی کشور به آن پیمان ب: نفتا ج: نوزدهم - سیاسی
 ۱۵- جزء دوم و چهارم کدام گزینه از جمله اقداماتی است که دولت برای مبارزه با فقر و بیکاری به کار می‌برند؟
 (۱) خیریه و کمک‌های مردمی - حمایت از شرکت‌های تولیدی - ایجاد نهادهای توانمندسازی - مبارزه با فساد
 (۲) خیریه و کمک‌های مردمی - حمایت از شرکت‌های تولیدی - تأسیس صندوق‌های ارض الحسنه - ایجاد نهادهای توانمندسازی
 (۳) مبارزه با فساد - فعالیت‌های جهادی - تأسیس صندوق‌های ارض الحسنه - خیریه‌ها و کمک‌های مردمی

۱۶- کدام گزینه به ترتیب مؤید پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام مورد بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت اقتصادی ایران، اثر منفی قابل توجهی گذاشته است؟

ب) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار چگونه محاسبه می‌شود؟

۱) بی‌ثباتی در قیمت‌ها - از طریق برابری قدرت خرید پول

۲) قاچاق یا واردات کالاهای مشابه - براساس پول داخلی هر کشور

۳) دشواری بازپرداخت وام‌های کلان توسط تولیدکنندگان - براساس قدرت موازنه پرداخت خارجی

۴) قانون‌گذاری‌های متعدد متناقض - از طریق سطح عمومی قیمت‌ها

۱۷- اگر جدول زیر مربوط به دوره یک ساله در کشوری فرضی باشد، به ترتیب جمعیت فعال (نفر) و نرخ بیکاری در این کشور چقدر است؟

جمعیت کل (نفر)	جمعیت زیر ۱۵ سال (نفر)	جمعیت غیرفعال (نفر)	جمعیت شاغل (نفر)
۲,۹۰۰,۰۰۰	۶۵۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۱,۷۵۰,۰۰۰

۱) ۲,۲۵۰,۰۰۰ - ۸ درصد ۲) ۱,۹۰۰,۰۰۰ - ۸ درصد ۳) ۲,۲۵۰,۰۰۰ - ۹ درصد ۴) ۱,۹۰۰,۰۰۰ - ۹ درصد

۱۸- کدام مورد جزء پیامدها و نتایج مخرب حاصل از عبارت «اتفاقاتی مانند ضعف ساختار اقتصادی، حضور کالاهای قاچاق در بازار، واردات

بی‌رویه و حتی تحریم‌های اقتصادی، باعث می‌شود تا تولیدات شرکت‌ها و کارخانه‌ها کاهش یابد» نمی‌باشد و مطابق علم اقتصاد، چه کسی

شاغل محسوب می‌شود؟

۱) کاهش تولید - تمام کسانی که بیکار نیستند و کاری برای انجام دادن دارند.

۲) پدید آمدن رکود - کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند، دستمزد یا حقوق می‌گیرند.

۳) کاهش منابع غیرفعال - کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند، دستمزد یا حقوق می‌گیرند.

۴) افزایش نرخ بیکاری - تمام کسانی که بیکار نیستند و کاری برای انجام دادن دارند.

۱۹- با توجه به نمودار زیر به سؤالات پاسخ دهید.

الف) در چه سطحی از دستمزد، بازار با کمبود عرضه مواجه خواهد بود؟

ب) در کدام ناحیه، بازار برای رسیدن به تعادل، به سمت کاهش دستمزد خواهد رفت؟

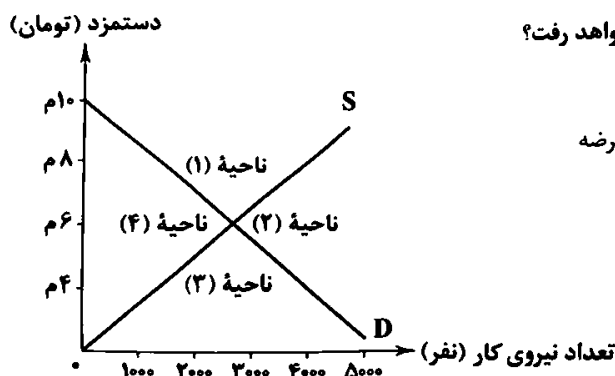
ج) در سطح دستمزد ۱۰ میلیون تومان، بازار در چه وضعیتی قرار دارد؟

۱) الف: ۴ میلیون تومان ب: ناحیه (۳) ج: مازاد تقاضای نیروی کار و کمبود عرضه

۲) الف: ۴ میلیون تومان ب: ناحیه (۱) ج: مازاد عرضه نیروی کار یا کمبود تقاضا

۳) الف: ۸ میلیون تومان ب: ناحیه (۳) ج: مازاد عرضه نیروی کار یا کمبود تقاضا

۴) الف: ۸ میلیون تومان ب: ناحیه (۱) ج: مازاد تقاضای نیروی کار و کمبود عرضه

۲۰- در کدام گزینه، ویژگی‌هایی که کشور را به وضعیت «استقلال اقتصادی» نزدیک می‌کند، به درستی بیان شده است؟

۱) امکان تأمین کلیه نیازهایش را در داخل فراهم کند - به کشوری «وابستگی سیاسی» نداشته باشد - از وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد.

۲) «وابستگی اقتصادی» به کشوری نداشته باشد - نتواند کالای خاصی را صادر کند - از وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد.

۳) از وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد - امکان تأمین بعضی از نیازها را در داخل فراهم کند - راه‌های تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش

کالاهای صادراتی خود را متنوع کند.

۴) منابع تأمین کالاهای صادراتی یا بازارهای فروش کالاهایش را متنوع کند - از وضعیت «تک‌محصولی» فاصله بگیرد - همه نیازهایش را در داخل فراهم نماید.

علوم و فنون ادبی

- ۲۱- در همه گزینه‌ها به «سبک‌های فرعی سبک خراسانی» اشاره شده است؛ به جز
 (۱) خوارزمشاهی (۲) غزنوی (۳) سلجوقی (۴) سامانی
- ۲۲- سبک «عالمانه» براساس کدام نوع تقسیم‌بندی نظریه ارسطو نام‌گذاری شده است؟
 (۱) مخاطب (۲) هدف (۳) قلمرو دانشی (۴) موضوع و نوع
- ۲۳- در همه گزینه‌ها به «ویژگی‌های فکری سبک خراسانی» اشاره شده است، به جز
 (۱) معشوق، عمدتاً زمینی و دست‌یافتنی است.
 (۲) روح شادی، نشاط و خوش‌باشی، در شعر غلبه دارد.
 (۳) اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره، ساده است و جنبه‌های عملی و دستوری دارد.
 (۴) در این دوره مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی در شعر رواج می‌یابد.
- ۲۴- «نثر فنی» و «نثر مصنوع»، به ترتیب عناوین دیگر کدام دوره‌های سبک نثر فارسی‌اند؟
 (۱) غزنوی و سلجوقی اول - سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان
 (۲) سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان - غزنوی و سلجوقی اول
 (۳) عراقی - غزنوی و سلجوقی اول
 (۴) سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان - عراقی
- ۲۵- در همه گزینه‌ها به ویژگی‌های «نثر سامانی» اشاره شده است؛ به جز
 (۱) کوتاهی جملات
 (۲) افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی
 (۳) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا
 (۴) تمثیل و استشهاد به آیات، احادیث و اشعار عرب
- ۲۶- در کدام گزینه ویژگی «استفاده از دو نشانه برای یک مضمّن» وجود دارد؟
 (۱) همه کار من با تو بیداد بود دل دشمنان بر تو بر شاد بود
 (۲) از آن سو همی سنگ بر سر زدند به بوم و به بر آتش اندر زدند
 (۳) اندر آن جایگاه نه‌د گاهی بر نشانند به مسندش شاهی
 (۴) به پا اندر آتش نشاید شدن نه بر موج این بحر ایمن بدن
- ۲۷- ارزش موسیقایی سجع‌های کدام گزینه بیشتر است؟
 (۱) مروت ندیدم در چنان حالی ریش درویش را به ملامت خراشیدن و نمک پاشیدن.
 (۲) دریغ آمدم تربیت ستوران و آینه‌داری در محلت کوران.
 (۳) و همی وعظ گفتم با جماعتی دل‌مرده که ره از عالم صورت به عالم معنی نبرده.
 (۴) بدان که هر جا گل است خار است و بر سر گنج، مار است.
- ۲۸- «نوع سجع» در کدام گزینه، متفاوت است؟
 (۱) الهی، به یاد تو شادانیم و به یافت تو ناتوانیم
 (۲) از در درآمد قلندری، بر ملک قلعت سکندری
 (۳) اگر بر آب روی، خسی باشی، دل به دست از تا کسی باشی
 (۴) آگ بندم، سنج‌دارم، ملک بستم، سنج‌دارم

۲۹- مفهوم واژه «خداوند» در عبارت زیر با مفهوم این واژه در کدام گزینه یکسان نیست؟

«پس عبدالمطلب گفت که ایها الفلیک، من خداوند آشترم نه خداوند خانه، و مر این خانه را خداوندی هست، و او خود خانه خود را نگاه دارد.»

(۱) ای خداوندی که بنای جهان، یعنی خدای	گوه‌ر پاک تو را اصل نیکوکاری نهاد
(۲) به کاخ اندر آمد خداوند رخس	همه فرش و دیبای او کرد بخش
(۳) خداوند گنجه بسیار دارم	ولیکن جمله را اقرار دارم
(۴) جز خداوند مفرمای که خوانند مرا	سزد این نام کسی را که غلام تو بود
- ۳۰- مفهوم عبارت زیر، از کدام گزینه دریافت می‌شود؟

«الهی، اگر بهشت چون چشم و چراغ است، بی دیدار تو درد و داغ است.»

(۱) چون لاله گرچه چشم و چراغم بهار را	تر می‌کنم به خون جگر، نان سوخته
(۲) دو هفته دگر از بوی باد مشک‌فروش	شود چو باغ بهشت این زمین دیباپوش
(۳) جنت و دوزخ بهشت و مردگی عین حیات	بی تو جنت دوزخ است و زندگانی ضایع است
(۴) خشتی به خیر چون خم می بر زمین گذار	دیگر قدم به قصر بهشت برین گذار

زبان عربی (اختصاصی)

■ عین الصحیح فی الترجمة من أو إلى العربية أو المفردات (۳۱-۳۷):

۳۱- «قام الشرطي بتفتيش إحدى حقائب أسرتنا عندما كنا ننتظر في صالة الجمارك!»:

- (۱) پلیس هنگامی که در سالن گمرک انتظار می‌کشیدیم، اقدام به بازرسی یکی از چمدان‌های خانواده ما کرد!
- (۲) هنگامی که پلیس یکی از کیف‌های خانواده‌مان را بازرسی می‌کرد، در راهروی اداره گمرک منتظر بودیم!
- (۳) پلیس برخاست و یکی از چمدان‌های خانواده را تفتیش کرد و ما در سالن گمرک منتظر شدیم!
- (۴) یکی از کیف‌هایمان را پلیس تفتیش می‌کرد وقتی در راهروی گمرک همراه خانواده‌مان منتظر بودیم!

۳۲- «لأنك تعلم أن الحسنة والسَّيئة لا تستويان فحاول أن تعوّض السيئة بالتي هي أحسن!»:

- (۱) قطعاً می‌دانی که نیکی و بدی با هم مساوی نیستند، پس تلاشت را بکن که بدی را به بهترین شکل عوض کنی!
- (۲) تو بی‌گمان می‌دانی که نیکی و بدی برابر نیستند، پس باید بکوشی بدی را به شیوه‌ای که بهتر می‌دانی، پاسخ دهی!
- (۳) آن‌که می‌داند نیکی و بدی مساوی نیستند، تلاش می‌کند که بدی را به شیوه‌ای نیکو پاسخ دهد!
- (۴) چون‌که تو می‌دانی که نیکی و بدی برابر نیستند، پس بکوش که بدی را به شیوه‌ای که بهتر است، جبران کنی!

۳۳- «هل تُصدّق أنّ البشر يستعين يوماً بالضوء الذي ينبعث من الأسماك المضيئة لإضاءة المدن والقرى؟»:

- (۱) آیا باور می‌کنی که بشر روزی برای روشن کردن شهرها و روستاها از نوری کمک بخواهد که از ماهی‌های نورانی فرستاده می‌شود؟!
- (۲) آیا باور کرده‌ای که بشر یک روز از نوری استفاده کند که از ماهی‌های نورانی ارسال می‌شود تا شهر و روستا را روشن کند؟!
- (۳) آیا بشر باور کرده است که روزی از نور ارسال شده از ماهی‌های نورانی برای نورانی کردن شهرها و آبادی‌ها استفاده کند؟!
- (۴) آیا راست می‌گویند که انسان می‌تواند از نورهایی که ماهی‌های نورانی می‌فرستند، برای روشنایی شهرها و روستاها یاری بجوید؟!

۳۴- عین الخطأ: @KonkooPremium

- (۱) قد استعمل الإنسان الأعشاب الطَّيِّبَةَ للوقاية من الأمراض منذ القديم! قطعاً انسان از قدیم برای پیشگیری از بیماری‌ها از داروهای گیاهی استفاده می‌کند!
- (۲) يُمكن أن تُجد بين الحيوانات جواسيس حين يقترب الخطر منها! امکان دارد میان حیوانات وقتی خطر به آن‌ها نزدیک می‌شود، جاسوس‌هایی را بیابی!
- (۳) تستطيع الزَّرافة أن تری خلفها دون أن تُحرّك رأسها! زرافه می‌تواند بدون آن که سرش را تکان دهد، پشت سرش را ببیند!
- (۴) جسم البطة لا يتأثر بالماء عندما يغوص فيه! بدن اردک از آب تأثیر نمی‌پذیرد وقتی در آن فرو می‌رود!

۳۵- «گرچه زبانی دارد که مایعی پاک‌کننده را ترشّح می‌کند!» عین الصحیح:

- (۱) لسان القطّ يترشّح سائلاً طاهراً! (۲) للقطّة لسان يُفرز سائلاً مطهراً!
- (۳) للبومة لسان يترشّح سائلاً مطهراً! (۴) البومة لها لسان يُفرز سائلاً طاهراً!

۳۶- عین غیر الصحیح عن الكلمات التي تحتها خطّ:

- (۱) يُحرّك الحيوان ذنبه عند الشعور بالخطرا (جمع: ذنوب)
- (۲) يستطيع صديقي أن يصعد الجبل بسهولة! (المترادف: يقدر)
- (۳) لسان القطّ مملوء بالغُدا! (المتضادّ: فارغ)
- (۴) تُستخدم أُمّي الزيوت النَّباتيّة في طبخ الطَّعام! (المفرد: الزيت)

۳۷- عین الخطأ لتوضيح المفردات:

- (۱) العشب: يأكله كثير من الحيوانات كالبقرة عند الجوع!
- (۲) الحرباء: من الحيوانات التي لها قدرة على تغيير لونها!
- (۳) العطار: المكان الذي نشتري منه أنواع العطورا
- (۴) الزّرع: جزء واحد من أربعة!

سؤال نظم المسند

سؤال عربي (اختصاصي)

■ عَيِّن الصحيح في الجواب عن الأسئلة التالية (٣٨ - ٤٠):

٣٨ - عَيِّن ما ليس فيه المصدر من باب «إفعال»:

(١) الإكثار في استخدام الزيوت يَضُرُّ بصحتنا

(٢) أنزل الله من السماء ماء فأخرج الثمرات به

٣٩ - عَيِّن الفعل المضارع من باب «تفعّل»:

(١) تعلّموا العلم و السّكينة و الوقار أيها الأصدقاء

(٢) يعوّض البرتقال النقص في فيتامين سي

٤٠ - عَيِّن الخطأ في تعيين المحلّ الإعرابيّ للكلمات التي تحتها خطّ:

(١) نزل المطر ليلة أمس شديداً: فاعل

(٢) قلب الجاهل كبيت خرب: صفة

(٢) يدعو الإسلام العلماء إلى الإخلاص في أعمالهم

(٤) شارك كثير من الفنّانين في إنتاج هذا الفلم الجميل

(٢) تعجّب أبي عندما رأى أنّ السيّارة لا تتحرّك

(٤) هذه الأقوال تفرّق بين صفوف المسلمين

(٢) لا تجد خصلة الكذب في المؤمن: مفعول

(٤) هذا تفتيش بسيط: خبر

تاریخ

۴۱- کدام عبارت‌ها درباره اطلاعات تاریخی در دوره‌های مختلف به درستی ارائه شده‌اند؟

- (الف) عموم مورخان تا دو قرن پیش، پادشاهان بزرگی چون کورش و داریوش هخامنشی را به درستی نمی‌شناختند؛ از این‌رو، پرسه‌پلیس، را به حضرت سلیمان منسوب می‌کردند.
- (ب) سنگ‌نوشته داریوش در بیستون توسط راولینسون، باستان‌شناس انگلیسی در زمان قاجاریان ترجمه شد و پس از آن دولت فرانسه، اجازه حفاری در سراسر ایران را به دست آورد.
- (ج) مورخان ایرانی قبل از خوانده شدن خط میخی تنها از دو سلسله اشکانی و ساسانی اطلاعات درخور توجهی داشتند و اطلاعات چندانی از هخامنشیان نداشتند.
- (د) پس از خارج شدن کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصار فرانسویان، هرتسفلد از باستان‌شناسان آمریکایی شروع به فعالیت کرد.

- (۱) «الف» و «ج» برخلاف «ب» و «د» به درستی بیان شده‌اند. (۲) «ب»، «ج» و «د» برخلاف «الف» نادرست هستند.
- (۳) «ب» و «ج» همانند «الف» و «د» به درستی بیان شده‌اند. (۴) «الف» و «ب» همانند «ج» و «د» نادرست هستند.

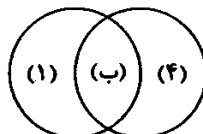
۴۲- اطلاعات مرتبط با منابع تاریخی در کدام گزینه به درستی مشخص نشده است؟

- (۱) پنج ستون از سنگ‌نوشته بیستون ← سرکوب شورش‌های نواحی گوناگون - الواح گلی کشف‌شده در تخت جمشید به زبان ایلامی ← اوضاع اجتماعی هخامنشیان
- (۲) خدای‌نامه‌ها ← تاریخ عمومی مردم ایران در دوره اشکانیان و هخامنشیان - سنگ‌نوشته شاپور یکم در نقش رستم ← شرح جنگ‌های شاپور با رومیان
- (۳) الواح گلی کشف‌شده در تخت جمشید به زبان ایلامی ← تشکیلات اداری هخامنشیان - خدای‌نامه‌ها ← تاریخ عمومی مردم ایران در زمان کیانیان و ساسانیان
- (۴) سنگ‌نوشته شاپور یکم در نقش رستم ← شرح جنگ‌های شاپور با یونانیان - پنج ستون از سنگ‌نوشته بیستون ← وقایع دوران آغازین فرمانروایی داریوش

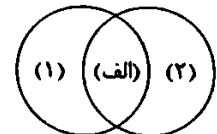
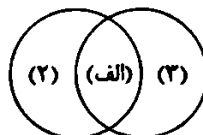
۴۳- با توجه به موارد زیر، کدام شکل اشتراک پدید آمدن شهر جفامیش (۱)، پیشرفت در ساخت ابزار سفالی (۲)، ساخت زیورآلات مسی (۳) و دستیابی ساکنان تپه یحیی به فنون ذوب مس (۴) را به درستی نمایش می‌دهد؟

(ب) ۸ هزار سال پیش

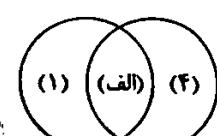
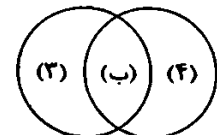
(الف) ۵ هزار سال پیش

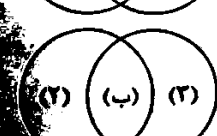
(۲)

(۱)

(۳)

۴۴- کدام گزینه در ارتباط با تاریخ وقوع رویدادها به درستی بیان شده است؟

- (الف) اتحاد حاکمان کوچک و مستقل ایلامی حدوداً دو هزار سال قبل از انحطاط تمدن ایلام به وقوع پیوست.
 (ب) بابل حدوداً هزار سال پس از ورود آریاییان به فلات ایران توسط کورش فتح شد.
 (ج) از زمان به حکومت رسیدن اردشیر دوم تا کشته شدن داریوش سوم بیش از یک قرن فاصله است.
 (۱) «الف»، «ب» و «ج» نادرست هستند. «ب» و «ج» برخلاف «الف» درست هستند.
 (۲) «الف»، «ب» و «ج» درست هستند. «ب» و «ج» برخلاف «الف» درست هستند.
 (۳) «الف»، «ب» و «ج» درست هستند. «ب» و «ج» برخلاف «الف» درست هستند.
 (۴) «الف»، «ب» و «ج» درست هستند. «ب» و «ج» برخلاف «الف» درست هستند.

۴۵- توالی اقدامات اسکندر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

- (۱) شکست هخامنشیان در سه نبرد ← به آتش کشیدن تخت جمشید ← تسخیر شوش
 (۲) تسخیر شوش ← به آتش کشیدن تخت جمشید ← شکست هخامنشیان در سه نبرد
 (۳) شکست هخامنشیان در سه نبرد ← تسخیر شوش ← به آتش کشیدن تخت جمشید
 (۴) تسخیر شوش ← شکست هخامنشیان در سه نبرد ← به آتش کشیدن تخت جمشید

۴۶- کدام وقایع به ترتیب در دوران فرمانروایی «اردشیر سوم» و «اردشیر دوم» به وقوع پیوستند؟

- (الف) شورش کورش کوچک در آسیای صغیر (ب) خروج مصر از سیطره هخامنشیان
 (ج) ضمیمه شدن مصر به قلمرو هخامنشی (د) شروع تفرقه درونی در حکومت
 (۱) د - ب (۲) الف - ج (۳) الف - ب (۴) ج - د

۴۷- کدام نمودار، اقدامات جانشین داریوش بزرگ را به درستی نمایش می‌دهد؟

- (۱) فرو نشاندن شورش‌های مصر و بابل ← لشکرکشی به یونان ← شکست از یونانیان در نبرد دریایی
 (۲) شکست در ماراتن ← لشکرکشی به آسیای صغیر ← شکست در نبرد سالامیس
 (۳) فرو نشاندن شورش‌های مصر و بابل ← لشکرکشی به آسیای صغیر ← شکست در نبرد سالامیس
 (۴) شکست در ماراتن ← لشکرکشی به یونان ← پیروزی در مقابل یونانیان

۴۸- رویدادهای زیر به ترتیب در دوران حکومت کدام پادشاهان هخامنشی به وقوع پیوستند؟

- (الف) گسترش قلمرو به قاره آفریقا (ب) به فرمان درآوردن تمامی بین‌النهرین
 (ج) هجوم یونانی‌ها به سارد

- (۱) داریوش بزرگ - کمبوجیه - پسر کورش بزرگ (۲) پسر کورش بزرگ - کورش بزرگ - داریوش بزرگ
 (۳) پسر کورش بزرگ - داریوش بزرگ - داریوش بزرگ (۴) داریوش بزرگ - کورش بزرگ - پسر کورش بزرگ

۴۹- چه تعداد از عبارت‌های زیر، اطلاعات نادرستی را درباره تمدن ایلام ارائه می‌دهند؟

- (الف) دوران تاریخی فلات ایران، با تاریخ ایلام که اطلاعات مکتوبی درباره آن وجود ندارد، آغاز می‌شود.
 (ب) ایلامیان پس از تأسیس پادشاهی ایلام، با بابلیان ارتباط تجاری داشتند، ولی با اقوام سومری و اکدی چنین ارتباطی نداشتند.
 (ج) سرزمین ایلام توسط اقوامی دچار فروپاشی شد که ایلامیان با آنان ارتباط سیاسی و فرهنگی داشتند.
 (د) سرزمین اصلی ایلامیان شامل جلگه خوزستان و سرتاسر زاگرس بود.
 (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۵۰- اطلاعات مربوط به شهر و شهرنشینی در ایلام در کدام گزینه به درستی مطرح شده است؟

- (۱) شوش کهن‌ترین مرکز تمدنی جهان در جنوب جلگه خوزستان، یکی از پایتخت‌های ایلامیان بود.
 (۲) ایلامیان در بخش شرقی قلمرو خود، واقع در استان فارس امروزی نیز پایتخت دیگری به نام سیمش داشتند.
 (۳) انزان از دیگر شهرهای ایلام است که احتمالاً بر جای خرم‌آباد کنونی قرار داشته است.
 (۴) شاهکار معماری ایلامیان در نزدیکی پایتختی قرار دارد که در دوران هخامنشیان، عظمت دیرین خود را بازیافت.

جغرافیا

۵۱- کدام عبارت‌ها ناشی از موقعیت جغرافیایی ایران است؟

- (الف) عدم ریزش باران در دوره گرم سال
(ب) اختلاف زاویه تابش خورشید در اردیبهیل نسبت به سیستان و بلوچستان
(ج) اختلاف دما میان نواحی مرتفع کوهستانی با دشت‌های داخلی کشور
(د) نفوذ توده هوای مرطوب از اقیانوس هند به ایران
- (۱) ج - د (۲) الف - ج (۳) ب - د (۴) الف - ب

۵۲- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «آسیب‌های ناشی از پدیده ریزگردها» صحیح است؟

«کاهش ریزش‌های جوی - صدمه دیدن جنگل‌های زاگرس - خشک شدن باتلاق‌ها - کاهش میزان تولید محصولات کشاورزی - عفونت‌های ریوی و اختلالات تنفسی در انسان»

- (۱) ۵ (۲) ۴ (۳) ۲ (۴) ۳

۵۳- با توجه به توده‌های هوایی که در طول سال وارد کشورمان می‌شود، کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

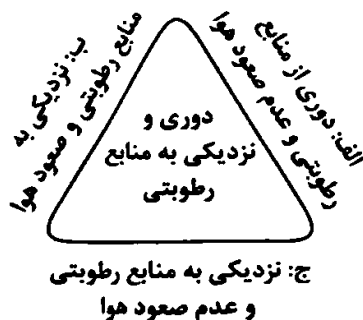
«در دوره گرم سال، دو توده هوای و وارد کشورمان می‌شود که به ترتیب موجب می‌شوند.»

- (۱) سودانی - مرطوب موسمی - افزایش دما و بارندگی در نیمه غربی کشور
(۲) گرم و خشک - مرطوب غربی - انتقال رطوبت دریای سرخ به کشور و بارندگی در سواحل خزر
(۳) مرطوب موسمی - گرم و خشک - بارش باران‌های سیلابی و افزایش شدید دما
(۴) مرطوب غربی - سودانی - انتقال رطوبت دریای مدیترانه به کشور و انتقال گرمای عربستان به ایران
- ۵۴- با توجه به انواع آب و هوای کشور و ویژگی‌های اصلی آن‌ها، کدام مقایسه در مورد مناطق مشخص شده صحیح است؟

- (۱) میانگین دمای سالیانه در منطقه «الف» برخلاف منطقه «ج» بالا است.
(۲) مناطق «الف» و «ب» از نظر پوشش گیاهی در نقطه مقابل یکدیگر قرار دارند.
(۳) در منطقه «ب» هم‌چون «ج» اختلاف شدید دما وجود دارد.
(۴) فشار هوا در منطقه «ج» برخلاف «الف» زیاد است.

۵۵- موارد «الف»، «ب» و «ج» منطبق بر برخی نواحی آب و هوایی کشورمان است. با توجه به آن‌ها کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) به ترتیب سواحل جنوبی و شمالی ایران مرتبط با «ج» و «ب» بوده و «الف» دارای آب و هوای شرجی است.
(۲) «ب» دارای آب و هوای معتدل خزری و «ج» منطبق بر نواحی داخلی کشورمان است.
(۳) به ترتیب «ب» و «ج» منطبق با آب و هوای معتدل خزری و آب و هوای شرجی است و اختلاف دمای آن‌ها از «الف» کمتر است.
(۴) «الف» و «ب» مطابق با نواحی ساحلی و «ج» دارای ویژگی‌های اختلاف شدید دما و تبخیر زیاد است.

۵۶- با توجه به ویژگی‌های رودهای ایران، کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل می‌کند؟

«می‌توان گفت، آبدهی رودها در»

- (۱) نیمه غربی کشور، کمتر است. (۲) نواحی مرطوب، بیشتر است.
(۳) اوایل فصل بهار، بیشتر است. (۴) اواخر فصل تابستان، کمتر است.

۵۷- با توجه به انواع کانون‌های آبگیر، کدام گزینه عبارت زیر را به نادرستی کامل نمی‌کند؟
«در بررسی کانون‌های آبگیر به میزان بارش و زمان آن توجه و از ویژگی‌های این نوع کانون‌ها این است که

(۱) دائمی - می‌شود - بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش دارند.

(۲) فصلی - می‌شود - ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ می‌کنند.

(۳) دائمی - نمی‌شود - حداقل در هشت ماه از سال بارش دارند.

(۴) فصلی - نمی‌شود - غالباً در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک شکل می‌گیرند.

۵۸- حوضه آبریز تحت تأثیر کدام عوامل، آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه کانون آبگیر هدایت می‌کند و بر چه اساسی به انواع مختلفی تقسیم می‌شوند؟

(۱) حجم آب و شیب زمین - اندازه و وسعت آبریز

(۲) شکل ناهمواری‌ها و حجم آب - مبدأ شکل‌گیری جریان آب

(۳) شیب ناهمواری‌ها و شکل زمین - مقصد انتقال آب

(۴) جنس خاک و نوع ناهمواری‌ها - دائمی یا فصلی بودن حوضه آبریز

۵۹- چه تعداد از عبارت‌های زیر درباره «دریای عمان» نادرست است؟

(الف) تنها دریای آزاد ایران است که از طریق آن می‌توان به آب‌های همه دریاهای جهان دسترسی داشت.

(ب) بین ایران، قطر و پاکستان مشترک است.

(ج) تنها بندر اقیانوسی ایران در جنوب آن واقع شده است.

(د) از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید بوده و به دلیل وجود منابع عظیم نفت و گاز در بستر آن حائز اهمیت است.

(ه) رودهای کرخه، مند و تنها رود قابل کشتیرانی ایران به آن می‌ریزند.

(و) جنس ساحل و عمق مناسب آب، امکان ساخت و توسعه آبراه‌ها و کانال‌های دریانوردی در ساحل آن را فراهم آورده است.

(۴) ۲

(۳) ۴

(۲) ۵

(۱) ۳

۶۰- با توجه به محل قرارگیری و نوع دریاچه‌های ارومیه (۱) و جازموریان (۲) و مقایسه آن‌ها، چه تعداد از عبارت‌های زیر صحیح است؟

(الف) (۲) برخلاف (۱) در ماه‌های گرم یا سال‌های کم‌بارش به شکل شوره‌زار درمی‌آید.

(ب) (۱) برخلاف (۲) دومین دریاچه آب شور جهان و بزرگ‌ترین دریاچه داخلی کشور است.

(ج) (۲) هم‌چون (۱) در دوره گرم سال تحت تأثیر ورود توده هوای بارش‌زا قرار می‌گیرد.

(د) (۱) هم‌چون (۲) از جمله حوضه‌های آبریز داخلی به شمار می‌رود.

(۴) ۱

(۳) ۲

(۲) ۳

(۱) ۴

جامعه‌شناسی

۶۱- به ترتیب، حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی چگونه شناخته می‌شود و منظور از «قلمرو واقعی جهان اجتماعی» چیست؟

(۱) با علم متناسب با همان لایه - ارزش‌هایی که مردم یک جامعه به آن‌ها عمل می‌کنند.

(۲) با علوم مبتنی بر عقل و وحی - بخش‌هایی از فرهنگ که از نظر علمی قابل دفاع باشد و مطابق فطرت انسان باشد.

(۳) با علم متناسب با همان لایه - ارزش‌هایی که مردم یک جامعه از آن‌ها جانبداری می‌کنند و رعایت آن‌ها را لازم می‌دانند.

(۴) با علوم مبتنی بر عقل و وحی - بخش‌هایی از فرهنگ یک جامعه که براساس خرافات شکل نگرفته باشد.

۶۲- علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربی آن محدود نکنند، می‌تواند دربارهٔ داوری کند و برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه، همواره

تلاش می‌کنند تا زمینه تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آن‌ها به را فراهم کنند.

(۱) چگونگی شناخت عقاید و ارزش‌های کلان در مورد انسان - به وسیلهٔ هنجارها و ارزش‌های اجتماعی - قلمرو آرمانی جهان اجتماعی

(۲) حق یا باطل بودن فرهنگ‌های مختلف و عقاید و ارزش‌های آن - به وسیلهٔ هنجارها و ارزش‌های اجتماعی - قلمرو واقعی جهان اجتماعی

(۳) چگونگی شناخت روش‌ها و فنون اجرایی و علم متناسب با آن - از طریق تعلیم و تربیت - قلمرو آرمانی جهان اجتماعی

(۴) حق یا باطل بودن واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان‌های اجتماعی - از طریق تعلیم و تربیت - قلمرو واقعی جهان اجتماعی

۶۳- مهم‌ترین آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی در جهان اسلام کدام‌اند و عبارت «اگر مردمی مطابق آرمان‌های خود عمل کنند،» را کدام

گزینه کامل می‌کند؟

(۱) وفای به عهد و تحمل دیگران - به تدریج قلمرو واقعی از آرمانی فاصله گرفته و تشخیص حق یا باطل بودن آن‌ها دشوار می‌شود.

(۲) عمل به حق و پرهیز از باطل - فاصلهٔ میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعهٔ خود را کاهش می‌دهند.

(۳) کاهش فاصلهٔ میان حقیقت و واقعیت - زمینه تحقق بیشتر آرمان‌ها و ورود آن‌ها به قلمرو واقعی جهان اجتماعی را فراهم می‌کنند.

(۴) علوم مبتنی بر عقل و وحی - به همان اندازه، آرمان‌ها وارد قلمرو واقعی جهان اجتماعی می‌شوند.

۶۴- در ارتباط با «هویت و ویژگی‌های هویتی»، کدام عبارت درست نیست و وجود نظریات مختلف دربارهٔ هویت افراد، بیانگر چیست؟ (به ترتیب)

(۱) هر جهان اجتماعی بنا به هویت خود، با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است - امکان غفلت و فراموشی در هر یک از انسان‌ها وجود دارد.

(۲) هویت با نوعی احساس مثبت یا منفی همراه است و شخص با آن، از اشیا و افراد دیگر متمایز می‌گردد - امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

(۳) ما در شکل‌گیری بعضی ویژگی‌های هویتی خود مانند زمان و مکان تولد، سهم بسیاری داریم - امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

(۴) بخشی از هویت، آگاهانه است یعنی آن را می‌شناسیم و یا دیگران به آن پی می‌برند - امکان غفلت و فراموشی در هر یک از انسان‌ها وجود دارد.

۶۵- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر، بیانگر تأثیر کدام جهان‌ها یا بخش‌های هویتی بر یک‌دیگر می‌باشد؟

- برخی از بیماری‌های معده، ناشی از استرس و اضطراب زیاد می‌باشد.

- مردمی که در مناطق کویری و خشک زندگی می‌کنند، انسان‌هایی سختکوش و پرتلاش هستند.

- یک انسان باتقوا، می‌تواند جهانی را تغییر دهد و مسیر آن را دگرگون کند.

- ز نیرو بود مرد را راستی / ز سستی کژی زاید و کاستی

(۱) تأثیر جهان نفسانی بر جهان طبیعی - تأثیر جهان طبیعی بر ویژگی‌های روانی و اخلاقی - تأثیر جهان نفسانی بر جهان اجتماعی - تأثیر جهان

طبیعی بر جهان نفسانی

(۲) تأثیر جهان جسمانی بر جهان نفسانی - تأثیر جهان نفسانی بر جهان طبیعی - تأثیر جهان اجتماعی بر جهان نفسانی - تأثیر جهان جسمانی

(۳) تأثیر جهان اجتماعی بر جهان طبیعی - تأثیر جهان اجتماعی بر ویژگی‌های روانی و اخلاقی - تأثیر جهان اجتماعی بر ویژگی‌های اخلاقی و روانی

- تأثیر جهان جسمانی بر جهان اجتماعی

(۴) تأثیر جهان جسمانی بر ویژگی‌های اخلاقی و روانی - تأثیر جهان طبیعی بر ویژگی‌های اخلاقی و روانی - تأثیر جهان نفسانی بر جهان

طبیعی - تأثیر ویژگی‌های اخلاقی و روانی بر جهان اجتماعی

۶۶- به ترتیب نوع هریک از ویژگی‌های هویتی «متولد شهریور بودن» و «معلم بودن» را مشخص نمایید و جهان متجدد به تناسب رویکرد

این جهانی خود، با کدام دسته از ویژگی‌های اخلاقی زیر ناسازگار می‌باشد؟

(۱) اکتسابی، متغیر و اجتماعی - فردی، متغیر و انتسابی - رفاه‌طلبی

(۲) انتسابی، ثابت و فردی - اجتماعی، متغیر و اکتسابی - اخلاق پهلوانی

(۳) انتسابی، متغیر و فردی - فردی، ثابت و اکتسابی - دم‌غنیمت‌شماری

(۴) اکتسابی، ثابت و اجتماعی - اجتماعی، ثابت و انتسابی - اخلاق قهرمانی

۶۷- تعداد عبارات‌های صحیح را مشخص کنید و کدام گزینه، به ترتیب درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارات‌های زیر را به درستی نشان می‌دهد؟

الف) کودکان وقتی شناخت بیشتری درباره دیگران به دست می‌آورند، خطاهای آن‌ها را بیش از آن‌که عمدی بدانند، ناشی از بی‌احتیاطی می‌دانستند.

ب) به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند.

ج) نگاه معنوی جهان اسلام و ارزش‌های آن به گونه‌ای است که انسان به عنوان خلیفه خداوند، هر دخل و تصرفی را در طبیعت مجاز می‌داند.

د) هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود.

(۱) ۱ - غ - غ - ص - غ (۲) ۲ - غ - ص - ص - غ (۳) ۳ - ص - غ - ص - غ (۴) ۴ - ص - ص - غ - ص

۶۸- کدام گزینه، به ترتیب عبارات‌های زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند، می‌گویند.

- فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از بیشتری برخوردارند.

- هر فرد در یک متولد می‌شود که به وسیله نسل‌های قبل از او ایجاد شده است.

- مجموعه بینش‌ها و گرایش‌هایی چون حقیقت‌جویی، فضیلت‌خواهی، عشق و پرستش در آفرینش انسان، همان است که او را از سایر موجودات ممتاز می‌کند.

(۱) جامعه‌پذیری - تشویق و پاداش - نظام اجتماعی - فطرت (۲) کنترل اجتماعی - قدرت اقلیتی - نظام اجتماعی - غریزه

(۳) جامعه‌پذیری - قدرت اقلیتی - جهان اجتماعی - فطرت (۴) کنترل اجتماعی - تشویق و پاداش - جهان اجتماعی - غریزه

۶۹- مجموعه فعالیت‌هایی که به «کنترل اجتماعی» منجر می‌شود، چه اهدافی را دنبال می‌کند و با توجه به «اهمیت امر به معروف و نهی از منکر»، کدام یک از گزینه‌های زیر درست نیست؟

(۱) انطباق افراد با انتظارات جامعه و پذیرش فرهنگ جامعه - امر به معروف و نهی از منکر در تمامی موارد همگانی و به عهده سازمان‌های رسمی و حکومتی است.

(۲) پذیرش فرهنگ جامعه و شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد - دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است.

(۳) درونی شدن فرهنگ در افراد و مشارکت در زندگی اجتماعی - امر به معروف و نهی از منکر، در فرآیندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش مهمی دارند.

(۴) آشنایی افراد با حقوق و تکالیف و مشارکت در زندگی اجتماعی - دارای روش‌های مختلفی است که برخی از آن‌ها تبلیغی و برخی تشویقی یا تنبیهی است.

۷۰- فرد اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را در می‌یابد و دلیل اهمیتش می‌باشد و از دو شیوه رسمی و غیررسمی تشویق و تنبیه،

..... آثار و نتایج عمیق‌تری دارد که این روش، بیشتر توسط صورت می‌گیرد.

(۱) مدرسه - فهم حقوق و تکالیف خود - شیوه رسمی - سازمان‌ها، ادارات و مدرسه‌ها

(۲) خانواده - آموزش‌های اساسی و ماندگار - شیوه غیررسمی - خانواده و همسالان

(۳) مدرسه - آموزش‌های اساسی و ماندگار - شیوه رسمی - مؤسسات اجتماعی و عموم افراد جامعه

(۴) گروه‌های همبازی - فهم حقوق و تکالیف خود - شیوه غیررسمی - گروه‌های همبازی و خانواده

منطق

۷۱- استدلالی که در آن مقدمات، از نتیجه به ترتیب، «حمایت نسبی» و «حمایت مطلق» می‌کنند، کدام است؟

- (۱) امروز لپ‌تاپم را نیافتم. شاید پدرم آن را برداشته باشد؛ چون او نیز کلاس دارد - در کادر فنی تیم ما، همه افراد خوش‌اخلاق هستند؛ پس مربی تیم ما هم خوش‌اخلاق است.
- (۲) هر بار که به ورزشگاه رفتم، تیمم برنده شد؛ پس این بار نیز تیمم برنده می‌شود - افلاطون مانند ارسطو یونانی است؛ پس افلاطون نیز فیلسوف صرفاً عقل‌گرا است.
- (۳) در کلاس از پنج نفر سؤال کردم، پس هیچ دانش‌آموزی در منطق نیفتاده بود - تیم رئال مادرید اکثر مسابقات این فصل را برده است؛ پس این مسابقه را هم می‌برد.
- (۴) طبق آمارهای جهانی اکثر مرگ و میرهای مردان، ناشی از بیماری سرطان است - سعدی و حافظ اهل شیرازند؛ پس حال و هوای واحد بر غزل‌هایشان حاکم است.

۷۲- درباره کدام استدلال، از اصطلاح «قوی» و «ضعیف» استفاده نمی‌شود؟

- (۱) برخی از کانال‌های مجازی، دشمن انسان و اخلاق هستند؛ پس نباید با هر کانال مجازی ارتباط برقرار کرد.
- (۲) اخبار گفت که تمام محصولات این کارخانه نقص فنی دارند. تلویزیونی که از آن خریدیم، نقص فنی دارد.
- (۳) مدینه فاضله مانند بدن انسان سالم است که هر عضو آن متناسب با ویژگی خود وظیفه‌ای برعهده دارد.
- (۴) به همایش منطق که قرار بود در سالن مدرسه برگزار شود، نرسیدم؛ پس مطمئناً همایش تمام شده است.

۷۳- کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) با وجود قطعی نبودن استدلال استقرایی، این استدلال مبنایی برای علوم تجربی است.
- (۲) در استدلال استقرایی ممکن است دچار مغالطه تمثیل ناروا یا تعمیم شتابزده شویم.
- (۳) مؤثرترین و مهم‌ترین روش مقابله با مغالطه تمثیل ناروا، توجه به وجوه اختلاف است.
- (۴) گاه نتیجه حاصل شده از یک استدلال، ضرورتاً صحیح است و گاه هم قطعی نیست.

۷۴- عبارت «نوعی استقرا است که از طریق آن، با بررسی فرد یا افرادی از چند نمونه، حکمی کلی صادر شود، در حالی که نمونه‌ها برای اثبات آن حکم کلی، کافی نیستند یا نامناسب هستند» بیانگر چیست؟

- (۱) استقرای تمثیلی ضعیف
- (۲) تمثیل ناروا
- (۳) استنتاج بهترین تبیین
- (۴) تعمیم شتابزده

۷۵- نوع کدام استدلال با استدلال موجود در عبارت زیر متفاوت است؟

«از ازدحام جمعیت روی سکوی قطار بین شهری، متوجه می‌شویم که قطار هنوز به ایستگاه نرسیده است.»

- (۱) از پنیر داخل گنجی چیزی باقی نمانده و شب قبل نیز از داخل گنجی صدای خش‌خش شنیده شده است؛ پس موش پنیر را خورده است.
- (۲) امروز صبح کتاب منطق را در قفسه کتابخانه‌ام نیافتم. شاید خواهرم کتاب را برداشته باشد؛ چون او نیز امروز امتحان منطق دارد.
- (۳) امروز صبح زود که جهت خرید صبحانه از خانه خارج شدم، مشاهده کردم که سوپرمارکت مبین، بسته است؛ پس صاحب آن بیمار است.
- (۴) این پنجمین آزمون است که نتوانستم سؤال‌های فلسفه و منطق را ۱۰۰٪ بزنم؛ پس هرگز نمی‌توانم سؤال‌های این درس را ۱۰۰٪ بزنم.

۷۶- کدام جمله در دانش منطق قابل استفاده است؟

- (۱) ساقیا آمدن عید مبارک باد
- (۲) غمخوار خویش باش، غم روزگار چیست
- (۳) ای درینا رازداران یاد باد
- (۴) مصلحت نیست که از پرده برون افتد راز

۷۷- کدام گزینه درباره عبارت «نادان ناتوان است» مناسب‌تر است؟

- (۱) قضیه‌ای موجه است، زیرا موجه بودن یا سالبه بودن قضیه تنها مربوط به فعل است و سلب یا ایجاب موضوع یا محمول در آن تأثیری ندارد.
- (۲) قضیه‌ای سالبه است، چون در دانش منطق، قالب کلی یک قضیه حملی به صورت «الف ب است» یا «الف ب نیست» نمایش داده می‌شود.
- (۳) قضیه‌ای سالبه است، چون هم موضوع قضیه، یعنی «نادان» و هم محمول قضیه، یعنی «ناتوان» به صورت «مفاهیم سلبی» ذکر شده است.
- (۴) قضیه‌ای موجه است، زیرا موجه بودن یا سالبه بودن قضیه تنها مربوط به فعل است و سلب یا ایجاب موضوع یا محمول در آن تأثیری ندارد.

۷۸- کدام گزینه درست است؟

- (۱) در بیت «هر که در این محکمه محکوم شد/ خوار و سرافکنده و محروم شد» یک موضوع یکسان و سه محمول متفاوت به کار رفته است.
- (۲) عبارت «تو را دانش و دین رهاند درست» یک قضیه حملی است که «دانش و دین» محمول آن است و فعل آن هم یک فعل ربطی است.
- (۳) در قضایای شخصی و محصوره، قیدی که بر سر قضیه می‌آید و دامنهٔ مصادیق موضوع را تعیین و مشخص می‌کند، «سور» نامیده می‌شود.
- (۴) جزئی و کلی بودن سور قضیه که مربوط به مفهوم موضوع است، با جزئی و کلی بودن موضوع قضیه، متفاوت است و تنها در لفظ اشتراک دارند.

۷۹- با توجه به دامنهٔ مصادیق موضوع، کدام مطلب دربارهٔ دو قضیهٔ زیر درست است؟

الف) خدا سه حرف دارد.

ب) کانت فیلسوفی یونانی است.

- (۱) فقط در قضیهٔ نخست موضوع قضیه، مفهومی کلی است و بنابراین این قضیه، محصوره است.
- (۲) فقط قضیهٔ دوم قضیه‌ای شخصی است، زیرا برخلاف اولی، موضوع آن، مفهومی جزئی است.
- (۳) در هر دو قضیه موضوع قضیه، مفهومی جزئی است و بنابراین هر دو قضیه شخصی هستند.
- (۴) در هر دو قضیه موضوع قضیه، مفهومی کلی است و بنابراین هر دو قضیه، محصوره هستند.

۸۰- نوع کدام قضیهٔ حملی متفاوت است؟

- (۱) قرآن کریم، کلام خدا، معجزهٔ جاوید و نسخهٔ نجات‌بخش بشریت است.
- (۲) علوم تجربی از دو جهت موضوع و روش، با دانش فلسفه متفاوت هستند.
- (۳) هیوم آرای فیلسوفان قبل خودش دربارهٔ اثبات وجود خدا را نقد کرده است.
- (۴) دیوان حافظ دربر گیرندهٔ غزلیات، قصیده‌ها، مثنوی، قطعات و رباعیات است.

تاریخ آزمون

جمعه ۱۴۰۳/۱۱/۱۹

پاسخنامه آزمون دفترچه شماره (۲) دوره دوم متوسطه پایه دهم انسانی

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سوال: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤالات	شماره سوال		مدت پاسخگویی
			اول	دوم	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه

۹- طول مستطیل را x و عرض آن را y در نظر می‌گیریم:

$$\text{محیط} = 2(x+y) = 20 \Rightarrow x+y=10 \Rightarrow y=10-x$$

$$\text{مساحت} = x.y = x(10-x) = -x^2 + 10x$$

باید رأس این سهمی را پیدا کنیم.

$$x = \frac{-b}{2a} = \frac{-10}{2(-1)} = 5$$

$$\text{مساحت حداکثر} = -5^2 + 10(5) = 25$$

$$\text{درآمد} = -x^2 + 80x - 20x - 30$$

$$\Rightarrow \text{تابع سود} = -x^2 + 60x - 30 \Rightarrow x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-60}{2(-1)} = 30$$

$$\text{حداکثر سود} = -(30)^2 + 60(30) - 30 = -900 + 1800 - 30 = 870$$

۲- الف) کشور انگلستان در سال ۱۷۰۱، قانونی را در مجلس خود تصویب کرد که براساس آن واردات هر نوع پوشاک با ابریشم ایرانی یا هندی یا چینی به کشور را ممنوع اعلام می‌کرد. این قانون در حمایت از صنعت منسوجات داخلی انگلستان صورت گرفته بود.

ب) در دوره بین دو جنگ جهانی، کارگران و تولیدکنندگان، کنگره آمریکا را متقاعد کردند که تعرفه‌های گمرکی را تا ۵۲ درصد افزایش دهد.

ج) اصل مزیت نسبی، موجب تخصص و تقسیم کار مردم را فراهم می‌آورد و کشورها با توجه به برتری خود در کشورشان، بر تولید یک یا چند کالا متمرکز می‌شوند.

۲- به طور کلی، یکسان نبودن منابع و عوامل تولید در کشورها و نیز یکسان نبودن کشورها از نظر دسترسی به فناوری یا تفاوت‌های اقلیمی و آب و هوایی، از دلایلی است که باعث می‌شود کشورها با یکدیگر وارد مبادله شوند.

جنگ‌ها و تحریم‌های اقتصادی قرن‌های اخیر و رفتار خودخواهانه برخی کشورها موجب شده است تا اقتصاددانان به اهمیت استقلال اقتصادی و عدم وابستگی به خارج در تولید و تأمین نیازهای اساسی خود، تأکید کنند.

۱- با توجه به اطلاعاتی که در صورت سؤال آمده است می‌توانیم بی‌بریم که:

عراق گوشت قرمز را با قیمت کم‌تری تولید می‌کند پس نسبت به ارمنستان مزیت مطلق دارد. هم‌چنین در تولید گوشت قرمز در کشور خود، دارای مزیت نسبی است.

هم‌چنین ارمنستان در تولید شکر با قیمت پایین‌تر مزیت مطلق و نسبی دارد.

۱- الف) آن‌چه پشت سر امضای پیمان‌های تجاری و یا نقض آن بوده است، همان منافع ملی کشورهاست.

ب) بیل کلینتون رئیس‌جمهور وقت ایالات متحده آمریکا در طول مراحل امضای پیمان نفتا بیان کرد: «نفتا به معنای شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌هاست اگر من به این امر باور نداشتم، هرگز این معاهده را حمایت نمی‌کردم»

ج) سازمان‌های بین‌المللی که در قرن بیستم شکل گرفت، مجموعه‌ای از پیمان‌های تجاری بود که با فراز و نشیب‌های گوناگونی همراه بود.

۱- دولت‌ها موظف‌اند از طریق حمایت از شرکت‌های تولیدی و مبارزه با فساد یا فقر و بیکاری مبارزه کنند.

۱- اهداف توانمندسازی، خیریه و کمک‌های مردمی، تأسیس احسانه و فعالیت‌های جهادی، از جمله مسئولیت‌های هستند که می‌توانند از طریق آن‌ها از یکدیگر در برابر فقر و

۱- از آن جایی که $\sqrt{343} = 7$ و $\sqrt{169} = 13$ داریم:

$$\begin{cases} (7, 2a+b), (7, 8) \in f \Rightarrow 2a+b=8 \\ (13, a-b), (13, 1) \in f \Rightarrow a-b=1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a=3 \\ b=2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow a^2 - 2ab + b^2 = 3^2 - 2(3)(2) + 2^2 = 27 - 12 + 4 = 19$$

$$g(126) = \sqrt{2(126)+4} = \sqrt{256} = 16$$

$$f(b) = g(126) \Rightarrow f(b) = 16 \Rightarrow b^2 + 6b = 16$$

$$\Rightarrow b^2 + 6b - 16 = 0 \Rightarrow (b-2)(b+8) = 0 \Rightarrow \begin{cases} b=2 \text{ قق} \\ b=-8 \text{ قق} \end{cases}$$

$$3^b - b^2 = 3^2 - 2^2 = 9 - 4 = 5$$

$$\frac{2x+1}{x-2} = 8 \Rightarrow 2x+1=8x-16 \Rightarrow 5x=25 \Rightarrow x=5$$

$$\frac{2x+1}{x-2} = 12 \Rightarrow 2x+1=12x-24 \Rightarrow 10x=40 \Rightarrow x=4$$

$$\frac{2x+1}{x-2} = \frac{14}{3} \Rightarrow 9x+3=14x-28 \Rightarrow 5x=45 \Rightarrow x=9$$

$$\text{مجموع اعضای دامنه} = 5+4+9=18$$

۲-۴- فرم کلی تابع خطی به صورت $f(x) = ax+b$ است، بنابراین:

$$f(4) = 17 \Rightarrow 4a+b=17 \Rightarrow \begin{cases} a=5 \\ b=-3 \end{cases}$$

$$f(10) = 47 \Rightarrow 10a+b=47$$

$$\Rightarrow f(x) = 5x-3 \Rightarrow f(1) = 5-3=2$$

$$\begin{cases} F = \frac{9}{5}C + 32 \\ F = 2C \end{cases} \Rightarrow 2C = \frac{9}{5}C + 32 \Rightarrow \frac{1}{5}C = 32 \Rightarrow C = 5 \times 32 = 160$$

۲-۵- در تابع $f(x)$ یک‌بار به جای x مقدار ۲ و یک‌بار مقدار ۱ قرار می‌دهیم:

$$x=1 \Rightarrow f(1) = f(1) + f(2) + 2 \Rightarrow f(2) = -2$$

$$x=2 \Rightarrow f(2) = 4f(1) + 2f(2) + 3 \frac{f(2)=-2}{f(1)=0} \Rightarrow f(1)=0$$

$$\Rightarrow f(x) = -2x+2 \Rightarrow f(2) = -2(2)+2 = -2$$

$$f(2) = 13 \Rightarrow 2a+b=13 \quad (1)$$

رأس نمودار تابع $g(x)$ را پیدا می‌کنیم.

$$x_s = \frac{-b}{2a} = \frac{-10}{2(1)} = -5 \Rightarrow g(5) = 5^2 - 10(5) + 46 = 21$$

بنابراین رأس سهمی $(5, 21)$ در تابع خطی $f(x)$ صدق می‌کند، بنابراین:

$$f(5) = 21 \Rightarrow 5a+b=21 \quad (2)$$

$$(1), (2) \Rightarrow \begin{cases} 2a+b=13 \\ 5a+b=21 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a=4 \\ b=5 \end{cases}$$

$$a^2 + b^2 + ab = 4^2 + 5^2 + 4 \times 5 = 21$$

۲- معادله تلاقی دو سهمی را حل می‌کنیم:

$$x^2 + 8x + 10 = -x^2 + 2x - 8$$

$$\Rightarrow 2x^2 - 12x + 18 = 0 \xrightarrow{2} x^2 - 6x + 9 = 0$$

$$\Rightarrow (x-3)^2 = 0 \Rightarrow x=3$$

$$y = -x^2 + 2x - 8 = -3^2 + 2(3) - 8 = -11$$

علوم و فنون ادبی / زبان عربی (اختصاصی) | ۲

علوم و فنون ادبی

۲۱) سبک خراسانی برحسب زمان، به سبک‌های فرعی سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم می‌شود.

۲۲) سبک «عالمانه» به تناسب مخاطب در نظریهٔ ارسطو نام‌گذاری شده است.

۲۳) «رواج مفاخره، شکایت و انتقاد اجتماعی» از ویژگی‌های فکری «سبک عراقی» است، نه «سبک خراسانی».

۲۴) نام دیگر نثر «دورهٔ سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان»، «نثر فنی» و نام دیگر نثر «دورهٔ سبک عراقی»، «نثر مصنوع» است.

۲۵) گزینهٔ (۴) از ویژگی‌های نثر «دورهٔ غزنوی و سلجوقی» است.

۲۶) بر تو بر: استفاده از دو نشانه برای یک متمم متمم

۲۷) ارزش موسیقایی سجع «متوازی» از سایر انواع سجع بیشتر است.

خار و مار: سجع متوازی

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) خراشیدن و پاشیدن: سجع مطزف

(۲) ستوران و کوران: سجع مطزف

(۳) دل‌مرده و نبرده: سجع مطزف

۱) شادانیم، ناتوانیم: سجع مطزف

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) قلندری، سکندری: سجع متوازی

(۳) خسی، کسی: سجع متوازی

(۴) رضا، خدا: سجع متوازی

۳) واژهٔ «خداوند» در این گزینه به معنی «آفریدگار» به کار رفته، اما در عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها به معنی «صاحب و مالک» است.

۴) مفهوم مشترک عبارت سؤال و گزینهٔ (۳): بی‌ارزش بودن لذت‌های بهشتی، بدون حضور معشوق

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) توصیف رنج و اندوه شاعر

(۲) خبر فرا رسیدن فصل بهار به زودی زود

(۴) خیرخواهی موجب سعادت و نیک‌بختی است.

■ مناسب‌ترین گزینه را برای ترجمه یا تعریب یا واژگان مشخص کن (۳۷-۳۱):

۱) کلمات مهم: قام به: پرداخت، اقدام کرد / تفتیش: بازرسی / هنگامی که / کُنَّا نَنْتَظِرُ: انتظار می‌کشیدیم

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) بازرسی می‌کرد (→ اقدام به بازرسی کرد) / «هنگامی که» در جای نادرستی آمده است. / منتظر بودیم (→ انتظار می‌کشیدیم؛ «کُنَّا نَنْتَظِرُ» ماضی استعزازی است).

۳) نخست (→ اقدام کرد) / ضمیر «نا» ترجمه نشده است. / «عندما» ترجمه نشده است. / منتظر شدیم (مانند گزینهٔ «۲»)

۴) «خاتواده‌مان» در جای درست ترجمه نشده است. / تفتیش می‌کرد به تفتیش کرد / منتظر بودیم (مانند گزینهٔ «۲»)

۱۶) الف) در ایران، بی‌ثباتی در قیمت‌ها بر بی‌ثباتی بازار کار و فعالیت، اقتصادی، اثر منفی قابل توجهی گذاشته است.

ب) در شاخص فقر مطلق، ارزش دلار، از طریق روش برابری قدرت خرید (ppp) محاسبه می‌شود.

جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت ۱۵ سال و بالاتر

$$\Rightarrow 2,900,000 - 650,000 = 2,250,000 \text{ نفر}$$

جمعیت غیرفعال - جمعیت ۱۵ سال و بالاتر = جمعیت فعال

$$\Rightarrow 2,250,000 - 350,000 = 1,900,000 \text{ نفر}$$

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$\Rightarrow 1,900,000 - 1,750,000 = 150,000 \text{ نفر}$$

$$\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \text{نرخ بیکاری}$$

$$= \frac{150,000}{1,900,000} \times 100 = 7.8\%$$

۱۸) ۳) گاهی اوقات، از دست دادن شغل به دلیل تغییرات در

فناوری‌های صنعتی و رویه‌های تولید نیست، بلکه عواملی هم‌چون ضعیف بودن ساختار اقتصادی، قاچاق و واردات بی‌رویه و یا تحریم‌های اقتصادی باعث می‌شود تا تولیدات شرکت‌ها و کارخانه‌ها کاهش یابد و اقتصاد کشور دچار رکود شده و به این ترتیب اشتغال کاهش و بیکاری افزایش یابد. با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کم‌تری هم مورد نیاز است و سرمایه کم‌تری مورد استفاده قرار می‌گیرد؛ در چنین شرایطی اقتصاد دارای منابع بیکاری است که این منابع می‌توانست برای تولید کالا و خدمات از آن استفاده شود اما از آن‌ها برای تولید هیچ چیز استفاده نمی‌شود.

بنا به تعریف، کسانی که در ازای کاری که انجام می‌دهند، دستمزد یا حقوق می‌گیرند.

۱۹) ۲) الف) در ناحیهٔ (۱) با مازاد عرضه نیروی کار یا کمبود تقاضا و در ناحیهٔ (۳) با مازاد تقاضای نیروی کار و کمبود عرضه مواجه هستیم.

ب) در شرایطی که بازار با کمبود عرضه نیروی کار مواجه است مانند ناحیهٔ (۳)، برای رسیدن به تعادل، باید دستمزد افزایش یابد و در شرایطی که بازار با مازاد عرضه نیروی کار مواجه است مانند ناحیهٔ (۱)، برای رسیدن به تعادل، باید دستمزد کاهش یابد.

ج) در سطح بالاتر از قیمت تعادلی، با مازاد عرضه نیروی کار یا کمبود تقاضا و در سطح پایین‌تر از قیمت تعادلی، با مازاد تقاضای نیروی کار و کمبود عرضه مواجه هستیم.

۲۰) ۳) در صورتی که دولت به منظور افزایش اشتغال و بهبود معیارهای اقتصادی نزدیک شود که:

۱- راههای تأمین کالاهای وارداتی یا بازارهای فروش کالاهای صادراتی خود را

(۲۹) (۲) «لَا تُخْزَكُ»: حرکت نمی‌کند» فعل مضارع از باب «تَفْعُل» است. دقت کنید که «تُعْجَبُ: تعجب کرد» فعل ماضی از این باب است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «تَعْلَمُوا: یاد بگیرید» فعل امر از باب تَفْعُل

(۳) «يَعُوْضُ: حیران می‌کند» فعل مضارع از باب تَعْمِل

(۴) «تُفَرِّقُ: تفرقه می‌اندازد» فعل مضارع از باب تَفْعِل

(۴۰) ۴ | این یک بارزسی ساده است.

هذا: مبتدا / تفتیش: خبر / نَسِيط: صفت

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دیشب باران به شدت بارید. / «الْقَطَرُ» فاعل برای فعل «نَزَلَ» است.

(۲) ویژگی دروغ را در مؤمن نمی‌یابی. / «خَصْلَةٌ» مفعول برای فعل «لَا تَجِدُ» است.

(۳) قلب نادان مانند خانه‌ای ویرانه است. / «خَرِبَ» صفت برای «بَيْت» است.

تاریخ

(۴۱) ۴ | همه عبارت‌ها نادرست هستند.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) عموم مورخان تا دو قرن پیش، پادشاهان بزرگی چون کوروش و داریوش هخامنشی را به درستی نمی‌شناختند؛ از این‌رو، پرسه‌پلیس را به جمشید منسوب می‌کردند.

(ب) سنگ‌نوشته داریوش در بیستون توسط راولینسون، افسر انگلیسی در زمان قاجاریان ترجمه شد و پس از آن دولت فرانسه، اجازه حفاری در سراسر ایران را به دست آورد.

(ج) مورخان ایرانی قبل از خوانده شدن خط میخی تنها از سلسله ساسانی اطلاعات درخور توجهی داشتند.

(د) پس از خارج شدن کاوش‌های باستان‌شناسی از انحصار فرانسویان، هرتسفلد از باستان‌شناسان آلمانی شروع به فعالیت کرد.

(۴۲) ۴ | سنگ‌نوشته شاپور یکم در نقش رستم ← شرح جنگ‌های شاپور با رومیان

نکته: خدای‌نامه‌ها از مهم‌ترین نوشته‌های تاریخی دوره ساسانی به شمار می‌روند که بازگوکننده تاریخ عمومی سرزمین و مردم ایران از آغاز آفرینش تا اواخر حکومت ساسانی هستند.

بنابراین اطلاعات مربوط به کیانیان، اشکانیان، هخامنشیان و همه حکومت‌های قبل از ساسانیان در خدای‌نامه‌ها گنجانده شده است.

(۴۳) ۳ | (۱) پدید آمدن شهر جفامیش ← ۵ هزار سال پیش

(۲) پیشرفت در ساخت ابزار سفالی ← ۸ هزار سال پیش

(۳) ساخت زیورآلات مسی ← ۸ هزار سال پیش

(۴) دستیابی ساکنان تپه یحیی به فنون ذوب مس ← ۵ تا ۷ هزار سال پیش

بررسی عبارت‌ها:

(الف) اتحاد حاکمان کوچک و مستقل ایلامی ← ۲۴۰۰ ق.م. / انحطاط تمدن ایلام ← قرن ۷ ق.م

(ب) فتح بابل توسط کوروش ← ۵۳۹ ق.م. / ورود آریاییان به فلات ایران ← ۱۵۰۰ ق.م

(ج) به حکومت رسیدن اردشیر دوم ← ۴۰۴ ق.م. / کشته شدن داریوش سوم ← ۳۳۰ ق.م

(۴۲) ۴ | کلمات مهم: لَأَنْ: چون‌که، رِیرا: حاول: تلاش کن / أَنْ تَعُوْضُ:

که حیران کنی / احسن: بهتر

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) قطعاً (← چون‌که تو) / «هَم» و صَمیر «نت» اضافی است. / عوض کنی (← حیران کنی)

(۲) تو بی‌گمان (مانند گزینه «۱») / باید بکوشی (← بکوش: حاول» فعل امر است) / «می‌دانی» اضافی است. / پاسخ دهی (← حیران کنی)

(۳) آن‌که (← چون‌که تو) / تلاش می‌کند (مانند گزینه «۲») / نیکو (← نیکوتر: الحسن: نیکو) / پاسخ دهد (مانند گزینه «۲»)

(۴۳) ۱ | کلمات مهم: تُصَدِّقُ: باور می‌کنی / یَسْتَعِیْنُ: کمک بخواهد / یَنْتَبِعُ: فرستاده می‌شود / إِنْأَزَة: روشن کردن

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) باور کرده‌ای (← باور می‌کنی: تُصَدِّقُ مضارع است) / استفاده کند (← کمک بخواهد) / تا روشن کند (← برای روشن کردن: «إِنْأَزَة» مصدر است).

(۳) باور کرده است (مانند گزینه «۲») / ارسال شده (← ارسال می‌شود: «یَنْتَبِعُ» فعل است، نه اسم) / استفاده کند (مانند گزینه «۲»)

(۴) راست می‌گویند (← باور می‌کنی: یَصَدِّقُون: راست می‌گویند) / «می‌تواند» اضافی است. / می‌فرستند (← فرستاده می‌شوند: «یَنْتَبِعُ» لازم است، نه متعدی) / روشنایی (← روشن کردن)

(۴۴) ۱ | داروهای گیاهی (← گیاهان دارویی) / قطعاً استفاده می‌کند

(← استفاده کرده است: قَدْ + ماضی: ماضی نقلی)

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) «دارد» در تعریب نیامده است. / يَتَرَشَّحُ (← يَفِرُّ) / طَاهِرًا (← مَطْهَرًا: طاهر: پاک)

(۳) بَوْمَة (← قَطَة) / يَتَرَشَّحُ (مانند گزینه «۱»)

(۴) البَوْمَة (مانند گزینه «۳») / طَاهِرًا (مانند گزینه «۱»)

بررسی گزینه‌ها:

(۱) «ذُنُوب: گناهان» جمع کلمه «ذَنْب: دم» نیست.

(۲) «يَقْدِرُ» با «يَسْتَطِيعُ» مترادف است: می‌تواند

(۳) «مملو: پر» با «فارغ: خالی» متضاد است.

(۴) «الرَّيُوت: روغن‌ها» جمع و مفرد آن «الرَّيْت» است.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

(۱) گیاه: بسیاری از حیوانات مانند گاو هنگام گرسنگی آن را می‌خورند.

(۲) آفتاب‌پرست: از حیواناتی است که توانایی تغییر رنگش را دارد. (در برابر آفتاب رنگ پوستش عوض می‌شود).

(۳) عطر فروش: مکانی است که از آن انواع عطرها را می‌خریم. (نادرست: عطر فروش شخصی است که از او عطر می‌خریم).

(۴) یک چهارم: یک قسمت از چهار است.

■ گزینه صحیح را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۸):

(۳۸) ۳ | «أَنْزَلَ: نازل کرد» و «أَخْرَجَ: درآورد» فعل ماضی از باب

«إِفْعَال» هستند و مصدر محسوب نمی‌شوند. مصدر باب «إِفْعَال» در سایر گزینه‌ها به ترتیب عبارت است از: الإِكْتَار، الإِسْلَام، الإِخْلَاص، إِنْجَاح

ج) با افزایش هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع، در لایه تروپوسفر جو زمین، دمای هوا به طور میانگین حدود ۶ درجه کاهش می‌یابد. پس در نواحی کوهستانی کشور، آب و هوا سردتر و در دشت‌های داخلی کشور، آب و هوا گرم‌تر است ← میزان ارتفاع

د) در طول سال، انواع توده‌های هوا وارد کشور ما می‌شوند و آب و هوای ایران را تحت تأثیر قرار می‌دهند ← ورود توده‌های هوا

۵۲) عواملی چون کاهش ریزش‌های جوی، خشک شدن باتلاق‌ها و مدیریت ضعیف منابع آب، موجب شکل‌گیری پدیده ریزگردها می‌شود. ریزگردها موجب عفونت‌های ریوی و اختلالات تنفسی در ایران می‌شوند. ریزگردها همچنین موجب آسیب رساندن به جنگل‌های زاگرس (جنگل بلوط) و کاهش میزان تولید محصولات کشاورزی شده و همچنین میزان دید را کاهش می‌دهند.

۵۳) توده هوای گرم و خشک و توده هوای مرطوب موسمی در دوره گرم وارد کشورمان می‌شوند.

توده هوای گرم و خشک در تابستان هوای گرم را از عربستان به ایران وارد می‌کند و موجب افزایش شدید دما می‌شود.

توده هوای مرطوب موسمی برخی سال‌ها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ و موجب باران‌های سیلابی در جنوب شرق ایران می‌شود.

۵۴) الف) منطقه آب و هوای معتدل خزری

ب) منطقه آب و هوای گرم و خشک

ج) منطقه آب و هوای کوهستانی

ویژگی‌های آب و هوایی:

آب و هوای معتدل خزری	آب و هوای کوهستانی	آب و هوای گرم و خشک
۱- بارندگی زیاد	۱- افزایش بارندگی و کاهش دما با افزایش ارتفاع	۱- بارش کم و خشکی هوا
۲- اعتدال دما در طول سال	۲- میانگین دمای پایین	۲- اختلاف شدید دما
۳- پوشش گیاهی غنی	۳- بارندگی اغلب به صورت برف	۳- فقر پوشش گیاهی
		۴- تبخیر و تعرق زیاد

۵۵) الف) دوری از منابع رطوبتی و عدم صعود هوا ← نواحی داخلی کشور و دارای آب و هوای گرم و خشک

ب) نزدیکی به منابع رطوبتی و صعود هوا ← سواحل شمالی کشور و دارای آب و هوای معتدل خزری

ج) نزدیکی به منابع رطوبتی و عدم صعود هوا ← سواحل جنوبی کشور و دارای آب و هوای گرم و شرجی

آب و هوای گرم و شرجی	آب و هوای معتدل خزری	آب و هوای گرم و خشک
۱- بارندگی اندک	۱- بارندگی زیاد	۱- بارش کم و خشکی هوا
۲- رطوبت نسبی بالا	۲- اعتدال دما در طول سال	۲- اختلاف شدید دما
۳- میانگین دمای بالایی	۳- پوشش گیاهی غنی	۳- فقر پوشش گیاهی
		۴- تبخیر و تعرق زیاد

توجه: در نواحی داخلی کشور به دلیل دور بودن از دریاها و کمبود رطوبت، بارش‌ها به مقدار کم و در نواحی ساحلی شمال و جنوب کشور، بارش‌ها به مقدار زیاد است.

از آن بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار هر چه به پایان این دوره نزدیک‌تر می‌شویم، آب‌دهی رودها و بارش‌ها به مقدار کم‌تر می‌شود.

۲۵) اسکندر در سه نبرد (گرایکوس، ایسوس و گوگمل) سپاه هخامنشی را شکست داد و پس از آن، شوش، یکی از پایتخت‌های هخامنشیان را تسخیر کرد. با وجود دلاوری و رشادت آریوبرزن، سردار شجاع ایرانی، سپاهیان مقدونی و یونانی به تخت جمشید رسیدند و مشهور است که به دستور اسکندر، این شهر به آتش کشیده شد.

۲۶) بررسی عبارت‌ها:

الف) شورش کوروش کوچک در آسیای صغیر ← اردشیر دوم

ب) خروج مصر از سیطره هخامنشیان ← اردشیر دوم

ج) ضمیمه شدن مصر به قلمرو هخامنشی ← اردشیر سوم

د) شروع تفرقه درونی در حکومت ← اردشیر دوم

۲۷) ۱) خشایارشا، پسر و جانشین داریوش، پس از فرو نشاندن شورش‌های مصر و بابل، به یونان لشکر کشید و آتن را تصرف کرد، اما در نبرد دریایی در تنگه سالامیس توفیقی به دست نیاورد.

۲۸) ۲) الف) گسترش قلمرو به قاره آفریقا ← کمبوجیه (پسر و جانشین کوروش بزرگ)

ب) به فرمان درآوردن تمامی بین‌النهرین ← کوروش بزرگ

ج) هجوم یونانی‌ها به سارد ← داریوش بزرگ

۲۹) ۳) فقط عبارت «ج» درباره تمدن ایلام به درستی بیان شده است.

بررسی عبارت‌ها:

الف) دوران تاریخی فلات ایران، با تاریخ ایلام که اطلاعات مکتوبی درباره آن وجود دارد، آغاز می‌شود.

ب) ایلامیان پس از تأسیس پادشاهی ایلام، با اقوام سومری و اکدی و بابلیان و آشوریان ارتباط تجاری داشتند.

ج) سرزمین ایلام توسط اقوامی (آشوریان) دچار فروپاشی شد که ایلامیان با آنان ارتباط سیاسی و فرهنگی داشتند.

د) سرزمین اصلی ایلامیان شامل جلگه خوزستان و زاگرس جنوبی و میانی بود.

۵۰) بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) شوش یکی از کهن‌ترین مراکز تمدنی جهان در مرکز جلگه خوزستان، یکی از پایتخت‌های ایلامیان بود.

۲) ایلامیان در بخش شرقی قلمرو خود، واقع در استان فارس امروزی نیز پایتخت دیگری به نام انزان یا انشان داشتند.

۳) سیمش از دیگر شهرهای ایلام است که احتمالاً بر جای خرم‌آباد کنونی قرار داشته است.

۵۱) توجه: عرض جغرافیایی، پرفشار جنب حاره‌ای و دوری و نزدیکی به دریاها، مهم‌ترین عوامل ناشی از موقعیت جغرافیایی است که بر آب و هوای کشور اثر دارد.

بررسی عبارت‌ها:

الف) مهم‌ترین کمربندهای خشک و نیمه‌خشک در ایران، کمربند حاره‌ای و نیمه‌حاره‌ای است.

ب) در سواحل شمالی و جنوبی ایران، به دلیل نزدیکی به دریاها، آب و هوا مرطوب است.

ج) در سواحل غربی ایران، به دلیل دوری از دریاها، آب و هوا خشک است.

د) در سواحل شرقی ایران، به دلیل دوری از دریاها، آب و هوا خشک است.

۵۳-۲ مهم‌ترین آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی در جهان اسلام، عمل به حق و پرهیز از باطل است و واقعیت‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی براساس این دو ارزش، به دو نوع حق و باطل تقسیم می‌شود. واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد. اگر مردمی مطابق آرمان‌های خود عمل کنند، فاصله میان قلمرو واقعی و آرمانی جامعه خود را کاهش می‌دهند.

۵۴-۳ هر چند، بسیاری از ویژگی‌های هویتی مانند صفات اخلاقی و روانی را خودمان شکل می‌دهیم اما در شکل‌گیری بعضی ویژگی‌های هویتی مانند مکان و زمان تولد یا دختر و پسر بودن نقشی نداریم. ما تردیدی نداریم که گاه، در شناخت ویژگی‌های هویتی خود و دیگران، دچار خطا و اشتباه می‌شویم. وجود نظریات متفاوت درباره هویت، نشانه این است که امکان خطا و اشتباه در شناخت هویت وجود دارد.

۵۵-۱ عبارت «برخی از بیماری‌های معده، ناشی از استرس و اضطراب زیاد می‌باشد» بیانگر تأثیر جهان نفسانی بر جهان طبیعی است. عبارت «مردمی که در مناطق کویری و خشک زندگی می‌کنند، انسان‌هایی سختکوش و پرتلاش هستند»، بیانگر تأثیر جهان طبیعی بر ویژگی‌های روانی و اخلاقی (جهان نفسانی) است.

عبارت «یک انسان باتقوا، می‌تواند جهانی را تغییر دهد و مسیر آن را دگرگون می‌کند»، تأثیر جهان نفسانی را بر جهان اجتماعی ترسیم می‌کند. بیت «ز نیرو بود مرد را راسی / ز سستی کژی زاید و کاستی»، بیانگر تأثیر جهان جسمانی (طبیعی) بر جهان نفسانی است.

۵۶-۲ ویژگی‌های هویتی «متولد شهریور بودن» و «معلم بودن»، به ترتیب از نوع «انتسابی، ثابت و فردی» و «اجتماعی، متغیر و اکتسابی» می‌باشند. جهان متجدد به تناسب رویکرد این جهانی خود با آن دسته از ویژگی‌هایی سازگار است که در ارتباط با آرمان‌ها و ارزش‌های دنیوی آن شکل گیرند، مثلاً فردگرایی، دم‌غنیمت‌شماری، اخلاق قهرمانی و تجمل‌گرایی از آن گونه‌اند اما اخلاق پهلوانی، قناعت و خوف و رجای الهی از جمله ویژگی‌های ناسازگار با ویژگی‌های جهان متجدد هستند.

۵۷-۴ بررسی عبارت نادرست: (ج) نگاه دنیوی جهان متجدد و ارزش‌های آن (نه نگاه معنوی جهان اسلام) به گونه‌ای است که هر دخل و تصرفی را در طبیعت مجاز می‌داند، ولی براساس نگاه معنوی جهان اسلام، انسان در طبیعت، خلیفه خداوند است که وظیفه عمران و آبادانی آن را بر عهده دارد.

۵۸-۳ به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.

جهان متجدد، جهان اجتماعی متولد می‌شود که به وسیله نسل‌های قبل از او شکل گرفته و به نسل‌های بعد از او منتقل می‌شود. این جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت او می‌شود.

جهان متجدد، جهان اجتماعی است که بر پایه حقیقت‌جویی، فضیلت‌خواهی، کوشش، زحمات و تلاش‌های جمعی شکل گرفته و به نسل‌های بعد از او منتقل می‌شود. این جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت او می‌شود.

۵۷-۱ انواع کانون‌های آبگیر:

کانون‌های آبگیر دائمی: به کانون‌هایی گفته می‌شود که بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش داشته باشند و حداقل در هشت ماه از سال، این بارش‌ها اتفاق بیفتند. کانون‌های آبگیر فصلی: به کانون‌هایی گفته می‌شود که بدون توجه به میزان بارش و زمان آن، در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ کنند.

کانون‌های آبگیر اتفاقی: کانون‌هایی هستند که در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک که گاهی بارش‌های کوتاه و اتفاقی رخ می‌دهد، شکل می‌گیرند.

۵۸-۳ به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت می‌کند، حوضه آبریز می‌گویند. حوضه‌های آبریز در کشور ما دو نوع است:

حوضه آبریز خارجی: یعنی مساحتی که آب رودهای آن به دریاهای اطراف می‌ریزد، اما در طول مسیر، مورد استفاده قرار می‌گیرند.

حوضه آبریز داخلی: یعنی مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاهای داخلی می‌شود.

توجه: با توجه به تعریف حوضه آبریز داخلی و خارجی می‌توان گفت مبنای تقسیم‌بندی آن‌ها مقصد انتقال آب است.

۵۹-۲ بررسی عبارت نادرست:

(ب) دریای عمان بین ایران، عمان و پاکستان مشترک است.

(ج) چلپهار، تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال دریای عمان قرار دارد.

(د) خلیج فارس از مهم‌ترین مراکز صید و پرورش مروارید است و به دلیل وجود منابع عظیم نفت و گاز در بستر آن، حائز اهمیت است.

(ه) رودهای کرخه، مند و کارون به خلیج فارس می‌ریزند.

(و) یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد دریای عمان، عدم نیاز به استفاده از آب‌راه و کانال‌های دریانوردی در سواحل آن است.

۶۰-۲ دریاچه ارومیه در شمال غربی و دریاچه جازموریان در جنوب شرقی ایران واقع شده‌اند.

بررسی عبارت نادرست:

(ج) توده هوای مرطوب موسمی در دوره گرم سال از سمت جنوب شرقی وارد کشور شده و موجب بارش باران‌های سیلابی در این مناطق می‌شود. اما توده هوای مرطوب غربی در دوره سرما از سمت شمال غرب وارد کشور شده و موجب بارندگی می‌شود.

۶۱-۱ حق و باطل بودن هر لایه از جهان اجتماعی، با علم متناسب با همان لایه شناخته می‌شود.

ارزش‌هایی که مردم به آن‌ها عمل می‌کنند، قلمرو واقعی جهان اجتماعی را شکل می‌دهد.

۶۲-۴ علوم اجتماعی، اگر علم را به معنای تجربه آن محسوب کنیم، می‌تواند درباره حق و باطل بودن ارزش‌ها و آرمان‌های جهان اجتماعی، دل‌پیری کند.

برنامه‌ریزان فرهنگی هر جامعه، مسئولان اخلاقی می‌گویند که ارزش‌های فرهنگی، زمینه‌ساز خلق تمدن و پیشرفت یک ملت است. این ارزش‌ها و فرهنگ، به نسل‌های بعد از او منتقل می‌شود. این جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت او می‌شود.

(۴) در عبارت «به همایش منطق که قرار بود در سالن مدرسه برگزار شود، نرسیدیم؛ پس مطمئناً همایش تمام شده است» با استنتاج بهترین تبیین مواجه هستیم، زیرا هر چند که در آن احتمالی معقول بیان شده است اما هنوز امکان احتمالات دیگر وجود دارد. مثلاً ممکن است همایش به دلایلی، اصلاً برگزار نشده است.

(۷۳) ۳ برای مقابله با مغالطه تمثیل ناروا، می‌توان از دو روش استفاده کرد: ۱- توجه به وجوه اختلاف ۲- یافتن استدلال تمثیلی مخالف؛ پس توجه به وجوه اختلاف یکی از روش‌های مقابله با مغالطه تمثیل ناروا است، نه مؤثرترین و مهم‌ترین آن.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) دانشمندان علوم تجربی تلاش می‌کنند با استفاده از استدلال‌های استقرایی قوی، مبنایی برای علوم تجربی فراهم آورند. به عنوان مثال در فیزیک و شیمی با انجام آزمایش‌های متعدد در آزمایشگاه، قوانین کلی علمی تأیید می‌شوند. (۲) در استقرای تمثیلی، اگر وجوه مشابهت میان دو چیز کم‌تر باشد، می‌تواند منجر به مغالطه شود که آن را «مغالطه تمثیل ناروا» می‌نامند. در استقرای تمثیمی نیز هنگامی که شرایط استفاده از استقرا را به درستی رعایت نمی‌کنیم، دچار مغالطه «تعمیم شتابزده» می‌شویم؛ پس می‌توان گفت که در استدلال استقرایی ممکن است دچار مغالطه تمثیل ناروا یا تعمیم شتابزده شویم. (۴) در استدلال قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است اما در استدلال استقرایی، نتیجه قیاس احتمالی است.

(۷۴) ۴ در استقرای تمثیمی با مشاهده چند مورد جزئی، حکمی کلی به دست می‌آید؛ یعنی در این نوع از استقرا از مشاهده چند مورد خاص، حکم خود را به سایر نمونه‌ها تعمیم می‌دهیم. نمونه‌ها در این نوع از استقرا باید متفاوت و تصادفی بوده و بیانگر همه طیف‌های جامعه آماری باشند و نسبت به کل جامعه آماری دارای نسبت مناسبی باشند. در صورتی که شرایط این نوع از استقرا رعایت نشود (نمونه ناکافی، نمونه غیر تصادفی، متفاوت نبودن نمونه‌ها) و یا حکم آن یقینی فرض شود، دچار مغالطه «تعمیم شتابزده» شده‌ایم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱ و ۲) در استدلال تمثیلی، به دلیل مشابهت ظاهری میان دو چیز، حکم یکی را بر دیگری سرایت می‌دهیم. در این نوع از استقرا، وجوه شباهت میان دو چیز یا زیاد یا کم است. هر چه وجوه مشابهت میان دو چیز بیشتر باشد، استقرای تمثیلی قوی‌تر است اما هر چه وجوه مشابهت میان دو چیز کم‌تر باشد، می‌تواند منجر به مغالطه شود که آن را «مغالطه تمثیل ناروا» می‌نامند. (۳) در استنتاج بهترین تبیین، احتمالات مختلف بررسی می‌شود و با حذف تبیین‌های اشتباه، بهترین تبیین به دست می‌آید.

(۴) استدلال مطرح‌شده در صورت سؤال، مطابق با استنتاج بهترین تبیین است. استنتاج بهترین تبیین یک شکل استدلالی است که در آن احتمالات مختلفی را بررسی می‌کنیم و با حذف تبیین‌های اشتباه، به تبیینی می‌رسیم. این در حالی است که استدلال مطرح‌شده در صورت سؤال، استقرای تمثیمی است؛ یعنی با مشاهده چند بار صد نزدیک شدن به خط، نتیجه می‌گیریم که تمام قطعات به خط نزدیک می‌شوند. (۵) در استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۶) در استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۷) در استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۸) در استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۹) در استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۱۰) در استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است.

است. وجود موش به عللی مانند سادگی و

استنتاج است اما احتمالات دیگری هم ممکن است.

سبب بهار شده و آن را خورده است.

(۷۵) ۱ مجموعه فعالیت‌هایی که به کنترل اجتماعی منجر می‌شود، دو هدف ۱- پذیرش فرهنگ جامعه و ۲- انطباق افراد با انتظارات جامعه را دنبال می‌کند. امر به معروف و نهی از منکر در تمامی موارد، همگانی نیست بلکه در مواردی همگانی و به عهده همه افراد جامعه است و در برخی موارد، وظیفه سازمان‌های رسمی و حکومتی است.

(۷۶) ۲ فرد اولین و مهم‌ترین آشنایی‌ها را در خانواده می‌یابد و دلیل اهمیتش، آموزش‌های اساسی و ماندگار می‌باشد.

تشویق و تنبیه به دو شیوه رسمی و غیررسمی انجام می‌شود که شیوه غیررسمی آن بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیله عموم افراد جامعه انجام می‌شود و آثار و نتایج عمیق‌تری دارد.

(۷۷) ۱ استدلال استقرایی، استدلالی است که در آن مقدمات از نتیجه، حمایت نسبی می‌کنند. استقرای تمثیلی، استقرای تعمیمی و استنتاج بهترین تبیین، سه نوع استدلال استقرایی هستند. «امروز لپ‌تاپم را نیافتم. شاید پدرم آن را برداشته باشد؛ چون او نیز کلاس دارد» استنتاج بهترین تبیین است اما استدلال قیاسی، استدلالی است که در آن مقدمات، ضرورتاً نتیجه را در پی دارند؛ یعنی در این استدلال، مقدمات از نتیجه حمایت مطلق می‌کنند. در استدلال قیاسی از قانون یا حکم کلی، نتیجه جزئی گرفته می‌شود، مانند این که بگوییم: در کادر فنی تیم ما، همه افراد خوش اخلاق هستند؛ پس مربی تیم ما هم خوش اخلاق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) لولی استدلال تعمیمی و دومی استدلال تمثیلی است؛ پس هر دو استدلال، استقرایی است و در آن‌ها مقدمات از نتیجه حمایت نسبی می‌کنند. (۳) هر دو استدلال، استقرای تعمیمی است و در استدلال تعمیمی، مقدمات از نتیجه حمایت نسبی می‌کنند.

(۴) عبارت «طبق آمارهای جهانی اکثر مرگ و میرهای مردان ناشی از بیماری سرطان است» یک قفسیه است اما استدلال «سعدی و حافظ اهل شیرازند، پس حال و هوای واحد بر غزل‌هایشان حاکم است» یک استدلال استقرایی است.

(۷۸) ۲ براساس میزان حمایتی که مقدمات از نتیجه انجام می‌دهند، استدلال استقرایی را به قوی و ضعیف تقسیم می‌کنند؛ پس فقط درباره استدلال‌های استقرایی از اصطلاح «قوی» و «ضعیف» استفاده می‌شود و درباره قیاس از اصطلاح «قوی» و «ضعیف» استفاده نمی‌شود، زیرا نتیجه قیاس صد درصدی و ضروری است. در عبارت «اخبار گفت که تمام محصولات این کارخانه نقص فنی دارند. تلویزیونی که از آن خریدیم، نقص فنی دارد» ما با یک استدلال قیاسی روبرو هستیم؛ زیرا در این استدلال، سیر از کلی (تمام محصولات) به جزئی (تلویزیون این شرکت) صورت گرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۲) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۳) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۴) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۵) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۶) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۷) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۸) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۹) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است. (۱۰) استقرای قیاسی، نتیجه قیاس صد درصدی، ضروری و قطعی است.

۸۰ - ۲ : تشخیص قضیه شخصی از محصوره از طریق جزئی با کلی بودن موضوع قضیه به دست می‌آید. اگر موضوع قضیه، مفهومی جزئی باشد، قضیه ما «شخصیه» خواهد بود اما اگر موضوع قضیه، مفهومی کلی باشد، قضیه ما «محصوره» خواهد بود. همچنین اگر محمول قابل حمل بر تک‌تک مصادیق موضوع باشد، قضیه محصوره است اما اگر محمول قابل حمل بر تک‌تک مصادیق موضوع نباشد، قضیه شخصی است (هنگامی که درباره یک مجموعه مشخص سخن می‌گوییم، قضیه شخصی خواهد بود). بر همین اساس، قضیه «علوم تجربی از دو جهت موضوع و روش با دانش فلسفه متفاوت هستند» یک قضیه محصوره است و می‌توان گفت که «همه علوم تجربی از دو جهت موضوع و روش با دانش فلسفه متفاوت هستند» یا «بعضی از علوم تجربی از دو جهت موضوع و روش با دانش فلسفه متفاوت هستند».

بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۱) موضوع در عبارت «قرآن کریم، کلام خدا، معجزه جاوید و نسخه نجات‌بخش بشریت است» مفهومی جزئی است و لذا این عبارت یک قضیه شخصی است.
- (۲) موضوع در عبارت «هیوم آرای فیلسوفان قبل خودش درباره اثبات وجود خدا را نقد کرده است» مفهومی جزئی است و بنابراین این قضیه، شخصی است.
- (۴) عبارت «دیوان حافظ دربر گیرنده غزلیات، قصیده‌ها، مثنوی، قطعات و رباعیات است» یک قضیه شخصی است؛ زیرا هنگامی که درباره یک مجموعه مشخص سخن می‌گوییم، قضیه ما شخصی خواهد بود.

(۲) استنتاج بهترین سیر است. امحال داشتن حوازم به عللی مانند سادگی و معقول بودن، بهترین استنتاج است اما همچنان احتمالات دیگری نیز وجود دارند، مثلاً ممکن است کتاب را به دوستم داده باشم و یادم رفته باشد.

(۳) استنتاج بهترین تبیین است. بسته بودن سوپرمارکت به دلیل بیمار بودن صاحب آن امری معقول است اما همچنان احتمالات دیگری نیز وجود دارند؛ مثلاً ممکن است صاحب سوپرمارکت خواب مانده است یا به مسافرت رفته باشد.

۷۶ - ۴ : از آن‌جا که وظیفه منطق جلوگیری از خطای اندیشه است و جمله‌های انشایی را نمی‌توان صادق یا کاذب دانست، این دسته از جمله‌ها در منطق بررسی نمی‌شوند. بنابراین در منطق تنها از جملات خبری که قابلیت صادق یا کاذب بودن را دارند، استفاده می‌شود. به جملات بامعنایی که درباره چیزی خبر می‌دهند و می‌توانیم درباره صدق یا کذب آن‌ها سخن بگوییم، «قضیه» می‌گویند. بر همین اساس، سه گزینه (۱)، (۲) و (۳)، جملات انشایی هستند اما گزینه (۴) یعنی «مصلحت نیست که از پرده برون افتاد راز» یک جمله خبری و قضیه است، به این معنا که «از پرده برون افتادن راز مصلحت نیست».

۷۷ - ۱ : در دانش منطق، در صورتی که رابطه قضیه ایجابی باشد (مانند: است)، قضیه را «موجبه» و در صورتی که رابطه قضیه سلبی باشد (مانند: نیست)، قضیه را «سالبه» می‌نامند.

بررسی سایر گزینه‌ها،

- ۲ و ۳) از آن‌جایی که در دانش منطق، قالب کلی قضیه حملی به صورت «الف ب است» (رابطه ایجابی) یا «الف ب نیست» (رابطه سلبی) نمایش داده می‌شود، پس عبارت «نادان ناتوان است» یک قضیه ایجابی است، نه سلبی؛ یعنی سلب یا ایجاب موضوع یا محمول ملاک موجبه بودن یا سالبه بودن قضیه نیست.
- ۴) در دانش منطق، قالب کلی قضیه حملی به صورت «الف ب است» (رابطه ایجابی) یا «الف ب نیست» (رابطه سلبی) نمایش داده می‌شود و نه فقط به صورت «الف ب است».

۷۸ - ۱ : بیت «هر که در این محکمه محکوم شد / خوار و سرافکننده و محروم شد» قابلیت تبدیل به سه قضیه دارد: ۱- هر محکوم این محکمه، خوار شد. ۲- هر محکوم این محکمه، سرافکننده شد. ۳- هر محکوم این محکمه، محروم شد. همان‌طور که می‌بینیم در این بیت، یک موضوع یکسان و سه محمول متفاوت به کار رفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۲) در عبارت «تو را دانش و دین رهاند درست»، «دانش و دین» موضوع قضیه است نه محمول آن.
- (۳) «سور» بیانگر «کمیت قضیه» است و بر سر قضایای محصوره می‌آید.
- (۴) جزئی و کلی بودن «سور قضیه» که مربوط به مصادیق موضوع (نه مفهوم موضوع) است، با جزئی و کلی بودن «موضوع قضیه» که مربوط به مفهوم موضوع، متفاوت است، و تنها در لفظ اشتراک دارند.

۷۹ - ۳ : در قضیه «خدا سه حرف دارد» موضوع قضیه یعنی خدا مفهومی جزئی است، زیرا در این قضیه درباره لفظ موضوع حکمی صادر شده است و نه درباره مفهوم آن (یعنی در این‌جا لفظ خدا مورد نظر است نه مفهوم خدا) و بنابراین مانند قضیه «کانت فیلسوفی آلمانی است» شخصی است.

بررسی سایر گزینه‌ها،

- (۱) در قضیه نخست، لفظ خدا مورد نظر است و بنابراین موضوع قضیه مفهومی جزئی و قضیه ما قضیه‌ای شخصی است.
- (۲) هر دو قضیه، شخصی هستند.
- (۳) در هر دو قضیه، موضوع قضیه مفهومی جزئی و قضیه ما قضیه‌ای شخصی است.